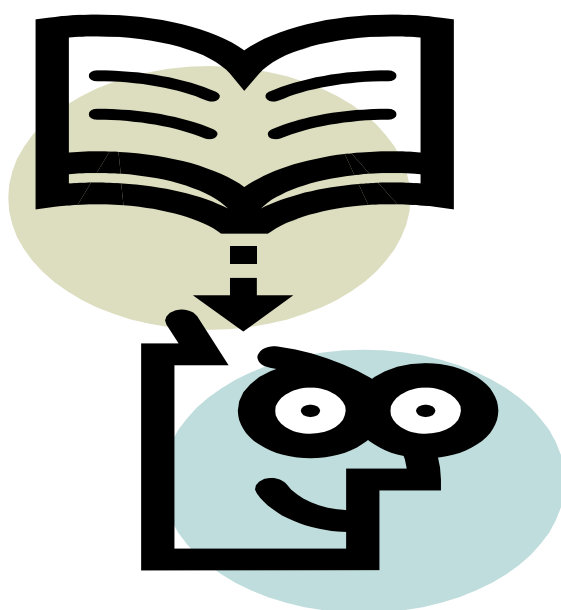

La Lectura Fàcil

Una eina per a
l'ensenyament – aprenentatge
del català als adults

Ester Martí Accensi

**Treball Final de Carrera de Filologia Catalana
Universitat Oberta de Catalunya
Data de presentació: 03/06/2013**

**Tutora: Eugènia Salvador Mencerré
Consultor/a: Josep Soler Carbonell**

ÍNDEX

1. Presentació: la LF com a recurs dins i fora de l'aula	3
2. Hipòtesis de treball	9
3. L'estímul textual	11
4. L'acció de foment	21
5. El MECR	27
6. Estratègies d'ensenyament – aprenentatge	29
7. La millora en l'expressió oral (EO) a partir de la LF	33
8. Comprensió lectora en LF	36
9. Processos comunicatius i destreses	41
10. Els aprenents de llengua desenvolupen el domini de la L2	43
11. Textos de LF: el text és un pont	45
12. El Club de Lectura Fàcil Tortosa (2008-2013)	47
13. Conclusions	60
ANNEX 1. Recursos d'interès	64
ANNEX 2. Un exemple de narració en LF	71
ANNEX 3. Exemples d'activitats de CL, CO, EE i EO	74
ANNEX 4. Redaccions d'usuaris del CLF de Tortosa (millora en l'EE)	89

1. Presentació

Aquest treball de fi de carrera és producte de l'experiència del Club de Lectura Fàcil de Tortosa (CLFT, a partir d'ara), que s'ha portat a terme entre els cursos 2008/09 i 2012/13. Aquest és un projecte de la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa (BMD, a partir d'ara), coordinat per mi mateixa, com a professora del Centre de Normalització Lingüística Terres de l'Ebre (CNLTE, a partir d'ara), que hi col·labora.

El CLFT va adreçat principalment als alumnes dels cursos de català per a adults del Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL), als usuaris de la Biblioteca i a les parelles lingüístiques del Programa VxL (Voluntariat per la llengua).

Durant cinc cursos s'ha dut a terme una activitat mensual continuada, de setembre a juny, que pretén fomentar l'hàbit lector en català en persones que, en principi no en tenen. També té els objectius d'augmentar els recursos lingüístics i culturals dels alumnes i aprenents adults de català, facilitar-los un espai de conversa i de coneixement interpersonal, i, sobretot, fomentar els usos orals, espontanis i informals del català fora de l'aula.

Des del 1989 treballo al Centre de Normalització Lingüística Terres de l'Ebre i imparteixo cursos de català per a adults nouvinguts i autòctons. També he estat dinamitzadora lingüística i responsable al CNL del programa Voluntariat per la llengua, que promouen la Direcció General de Política Lingüística i el CPNL.

El Club de Lectura Fàcil de Tortosa és la realització d'una idea que va començar a prendre forma a partir de les classes que jo faig a Tortosa i d'una proposta de la BMD, tant per a catalanoparlants sense hàbit lector com per a persones que aprenen el català com a segona llengua. Tant uns com altres hi ha un moment que s'estanquen en el procés d'aprenentatge: arriben a un punt en què ja no poden avançar gaire més a través de la gramàtica, ja que els manquen els recursos lingüístics necessaris per a la producció de textos orals i escrits d'una

certa entitat, conversa espontània, descriptius, argumentatius, etc. Per exemple, necessiten augmentar el vocabulari, conèixer frases fetes d'ús corrent, conèixer l'entorn sociocultural i els conceptes més propers, fer un apropament a la literatura i a la cultura catalana i/o europea, millorar la comprensió lectora, etc., per poder confegir textos orals i escrits prou variats, ben cohesionats, coherents, amb el registre adequat a les diferents situacions comunicatives, contextualitzats, etc.

Els usuaris tipus del CLFT són bàsicament dos: l'alumne catalanoparlant amb nivell baix de formació i l'aprenent de català com a segona llengua (ja ha fet cursos, però li manca seguretat i pràctica lingüística fora de l'aula en usos informals). Són els que ens trobem en el procés d'ensenyament – aprenentatge, i en les tasques de desenvolupament de programes de foment de l'ús del català, com les parelles lingüístiques, els grups de conversa, etc.

El CLFT és una activitat de foment de la lectura, complementària a les classes de català per a adults, i també un recurs de conversa per a les parelles lingüístiques i els usuaris de la Biblioteca. La lectura de textos de lectura fàcil i adaptada facilita la incorporació a la llengua i al coneixement de persones amb alguna dificultat. S'ofereix una activitat més àmplia de comprensió lectora, destinada a uns usuaris que no podrien arribar sols als textos i als llibres per raons diverses: manca de formació, manca d'hàbit lector, dificultats en l'aprenentatge d'una llengua nova, discapacitats, disfuncions cognitives, etc.¹

Ara com ara, la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa ja disposa d'un ampli espai per als llibres d'aquest tipus al *Racó de la Lectura Fàcil*, en un lloc molt accessible per als usuaris, just a la planta baixa, davant del taulell d'atenció al públic, amb més de 100 títols disponibles entre LF i lectura adaptada. El CNLTE (del Consorci per a la Normalització Lingüística) i la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa van encetar una col·laboració en aquest sentit a finals del 2008, cosa

¹ Vegeu vídeo divulgatiu de l'Associació de Lectura Fàcil amb el títol "Fomentem la lectura amb Lectura Fàcil" a Youtube (<http://www.youtube.com/watch?v=R8KFR6Hedv8>).

que ha permès confegir l'oferta d'activitats del Club de Lectura Fàcil de Tortosa, amb la programació d'un llibre mensual per a la lectura conjunta i la tertúlia corresponent sobre aquest coordinada per una professora.

Cal dir que, tot i que voldria usar només textos de LF, també usem llibres d'altres col·leccions de lectura adaptada o graduada, com les d'Eumo Editorial, ja que, a causa de l'activitat mensual i dels anys que fa que funciona el CLF, no tenim prou títols disponibles en LF.

La idea d'aquest TFC és explicar com, a partir de la lectura i del comentari d'un llibre, poden augmentar les habilitats comunicatives dels alumnes i aprenents de llengua, segons l'experiència del Club de Lectura Fàcil de Tortosa.

A continuació, hi ha les recomanacions de l'Associació de Lectura Fàcil per a l'elaboració de textos de LF, cosa que permet comprendre millor com s'elaboren les publicacions d'aquest tipus i com s'aconsegueix de fer-les arribar a un públic ampli i amb dificultats diverses i especials.

ALGUNES RECOMANACIONS PER ELABORAR TEXTOS DE LF segons l'IFLA²

- Línies curtes (8-10cms, cos 12-14). Tallar-les seguint el ritme natural de la parla.
- Frases de dos o, com a molt, tres línies.
- En les frases, cal seguir l'ordre: subjecte, verb, predicat
- Formes actives del verb, millor que les passives, reflexives, gerundis.

² L'IFLA és l'organització internacional les sigles de la qual signifiquen INTERNATIONAL FEDERATION OF LIBRARY ASSOCIATIONS AND INSTITUTION. Finalitats: "La Federación Internacional de Asociaciones e Instituciones Bibliotecarias (IFLA) es el principal organismo internacional que representa los intereses de los usuarios, de los servicios bibliotecarios y de documentación. Es el portavoz a nivel mundial de los profesionales de las bibliotecas y la documentación." (font web de l'IFLA: <http://www.ifla.org/ES/about>).

- Verbs simples.
- Entre dos sinònims o termes equivalents, cal triar el d'ús més freqüent (millor “acabar” que “concloure”)
- Precisió en els adjectius (p.exemple: *terrible* pot ser massa genèric)
- Explicar els mots difícils pel context

CAL EVITAR

- El·lipsis, salts en el temps
- Redundàncies o sinònims en les enumeracions
- Connectors, adverbis i altres partícules no estrictament necessàries
- Informació irrellevant que alenteix o interromp el relat
- Construccions rebuscades (*pero lo peor de todo era que ... ; hasta que me di cuenta de que quien gritaba ...*)
- Paraules polisèmiques, sentits figurats, metàfores, expressions fetes, de l'estil:

fer volar coloms

el va deixar plantat

tallar la retirada

anar al gra

era ben plantat

A banda, en treballar amb alumnes i aprenents els títols existents de LF o LA (lectura adaptada), cal dir que els professors de les Terres de l'Ebre, dels diferents àmbits, hem trobat a faltar alguna narració curta, un conte o una

rondalla en català occidental (la varietat del català que es parla a Tortosa) i contextualitzada al territori.

Però l'existència d'una rica tradició oral a les Terres de l'Ebre, fins ara poc coneguda, em va fer va decidir a triar l'opció de construir jo mateixa una història pròpia, basant-me en una de les llegendes ebrenques, com a text de Lectura Fàcil. Sovint, els professors de les Terres de l'Ebre trobem a faltar textos més propers des del punt de vista cultural, o etnogràfic, més vius, més inserits en el nostre entorn sociocultural i històric, que facilitin el coneixement i la conversa entre autòctons i nouvinguts als nostres pobles i ciutats.

Exemplars de la col·lecció de LF anomenada Kalafat, d'Ed. Castellnou. A la dreta el logotip amb un llibre obert que porten a les tapes els llibres editats seguint els criteris de l'Associació de Lectura Fàcil³

Alhora, i a través d'un text nou, **Moriscos, olives i estornells**, es pot facilitar el coneixement de la història, els costums, personatges, anècdotes i paisatges de les Terres de l'Ebre, i així contribuir que els alumnes i aprenents tinguin un millor coneixement de l'entorn sociocultural, de la nostra tradició oral i de la nostra varietat i riquesa lingüística.

³ Col·leccions Kalafat (català) i Kalafate (castellà) de llibres de lectura fàcil:

<http://kalafatikalafate.wordpress.com/kalafate/>

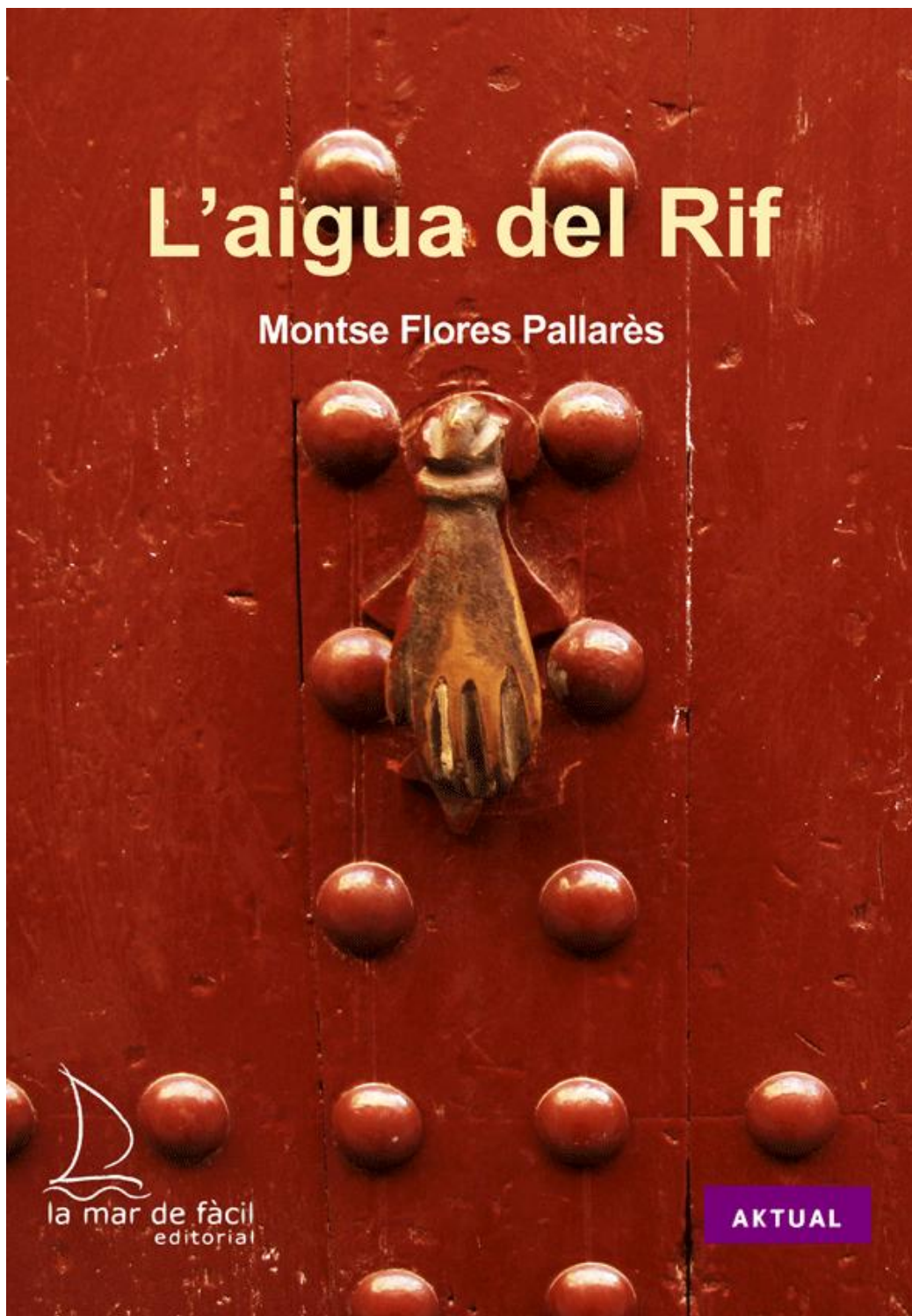
El treball que avui presento pretèn respondre a la qüestió plantejada a l'hora d'elaborar aquest TFC:

Els aprenents de llengua poden millorar les 4 habilitats comunicatives a partir de la lectura, del comentari i del treball amb textos de LF?

*Tertúlia sobre el llibre **Les mateixes estrelles**, de Núria Martí Constans, amb la participació d'alumnes de nivell Bàsic i Elemental del CNL Terres de l'Ebre. Hi van participar persones de diverses procedències: Ucraïna, Holanda, Togo, Bolívia, Andalusia, Equador, Colòmbia, Mali, Senegal, Romania, Catalunya, etc. Cal dir que els llibres homologats per l'Associació de Lectura Fàcil (amb l'anagrama LF) són els més llegits i els que més agraden als usuaris del CLF de Tortosa.*

A l'apartat següent, desglossaré algunes hipòtesis de treball per mirar de respondre la pregunta plantejada.

2. HIPÒTESIS DE TREBALL:

Els aprenents de llengua poden millorar les 4 habilitats comunicatives a partir de la lectura, del comentari i del treball amb textos de LF?

Aquesta pregunta es pot desglossar en moltes altres. Aquest TFC pretén contestar-la a partir de les hipòtesis de treball que es planteja:

1. Les 4 habilitats comunicatives dels nous aprenents de llengua milloren a partir de la lectura de textos de LF i de la participació les activitats d'un club de LF
2. El fet de llegir textos de LF en veu alta i treballar-los a classe millora l'expressió oral i escrita, i també augmenta els recursos lingüístics i el vocabulari dels alumnes.
3. Els textos de LF contribueixen a fer conèixer la llengua i la cultura catalanes als alumnes no catalanoparlants adults. La participació en actes

comunicatius com la lectura en veu alta, les tertúlies dels clubs de LF, augmenta les competències lingüístiques de l'aprenent a mitjà i a llarg termini. La LF és una bona eina per *enganxar* les persones amb dificultats especials o amb poca formació a l'hàbit lector.

4. El fet de treballar textos de LF a classe i als CLF contribueix que els alumnes o aprenents es puguin comunicar eficaçment en diverses situacions espontànies dins i fora de l'aula. És una pràctica que contribueix a millorar la pronúncia d'una L2 i a la millora de la competència ortogràfica i ortoèpica dels aprenents.

5. Els textos de LF representen un enriquiment, com a adquisició de nous continguts, per poder integrar en els coneixements de procedència dels aprenents de llengua.

Els textos de LF són un instrument vàlid per fomentar l'afició a la lectura i augmentar les habilitats comunicatives orals (CO i EO) i escrites (CL i EE) entre els aprenents de llengua amb dificultats diverses de comprensió.

3. L'estímul textual

Hi ha moltes activitats en què es pretèn que l'usuari o aprenent produeixi una resposta textual a un estímul textual combinant les quatre habilitats lingüístiques (CO – Comprensió Oral, CL - Comprensió Lectora, EO – Expressió Oral, EE – Expressió Escrita).

L'estímul textual pot ser una pregunta oral, un conjunt d'instruccions escrites (per exemple, les preguntes per a un comentari de text, les qüestions plantejades en una tertúlia sobre un llibre, etc.), un text discursiu espontani o redactat, etc. o una combinació d'aquests. La resposta textual que s'espera pot variar considerablement: des d'una simple paraula a l'elaboració d'un escrit o una intervenció oral. Tant el text d'entrada (*input*) com el de sortida poden ser orals o escrits, i tant en L1 (la llengua pròpia de l'aprenent) com en L2 (la llengua nova que s'aprèn). La relació entre els dos textos pot conservar el sentit o no, o simplement un pot ser la inspiració de l'altre. D'acord amb això, cal remarcar la funció tan important que poden exercir en l'ensenyament - aprenentatge de llengües modernes les activitats pragmàtiques en què l'aprenent produeix un text, tant si és oral com escrit.

Alguns exemples són les activitats d'interacció i retroalimentació entre textos orals i escrits: lectura de llibres de LF en silenci i en veu alta, individualment o en grup, conversa sobre aquests llibres, comentaris de text a l'aula, tertúlies i opinions sorgides de la lectura, etc.

3.1. La pragmàtica i el model de Vygotski explicat pel Dr. Ángel Cano

A mitjan dècada de 1970, va sorgir una nova perspectiva en l'estudi del llenguatge, que més tard va tenir una important repercussió: la pragmàtica. Aquesta nova orientació va partir de la Filosofia del llenguatge i de la Lingüística i va fer èmfasi en els factors comunicatius del llenguatge, considerat com un instrument privilegiat per a la regulació i per al control dels intercanvis socials.

Segons aquest model explicatiu, les descripcions lingüístiques no es poden limitar a analitzar el sistema independentment dels subjectes concrets que l'usen i del context en el qual ho fan. Aprendre a parlar implica el coneixement de regles fonològiques, sintàctiques i semàntiques, però també suposa el coneixement sobre com usar-les⁴.

El model explicatiu de Vygostki palesa la interacció que hi ha entre pensament i llenguatge, fet primordial per a la interacció social. La comunicació entre les persones per mitjà de la llengua és fonamental per al desenvolupament cognitiu d'aquestes i per a la seva socialització.

Aquesta perspectiva destaca que si el llenguatge és comunicació, l'ús comporta una determinada intenció. Llegir textos en una nova llengua i fer-ne una tertúlia en grup suposa també aprendre a compartir uns coneixements amb uns interlocutors i comentar-los.

La llengua es considera principalment un instrument, un vehicle, per al coneixement. Així, encara que es coneguin bé les regles de funcionament del llenguatge, si no se sap com s'utilitzen a la pràctica, resulta impossible fer-ne un ús adequat i coherent. És a dir, aquest model explicatiu afegeix als factors cognitius els factors comunicatius. D'aquí la importància que per al desenvolupament del llenguatge té l'entorn social; i més en els aprenents d'una segona llengua que, a més, es vulguin integrar en una cultura d'adopció.

El factor pragmàtic analitza el llenguatge en el seu context, referència fonamental per entendre'n el funcionament, l'adquisició i el desenvolupament. I aquí és on arribem als llibres de LF. Els textos serveixen com a contextos, com a realització pragmàtica d'un acte comunicatiu que, alhora, facilita la generació de més actes comunicatius. Els textos de LF de primer es llegeixen, es reconeixen i es comprenen amb l'ajuda dels conductors dels CLF o dels professors a les aules. En els comentaris de text i en les tertúlies sobre textos de LF, els

⁴ “Métodos de lectura y escritura”, Ángel Cano Vela (Escuela Universitaria de Magisterio de Ciudad Real, Universidad de Castilla y La Mancha): http://www.uclm.es/profesorado/agcano/metodos_lectura.htm

aprenents generen altres textos derivats del primer, orals i/o escrits. La interacció amb el grup classe o al CLF contribueix a la pragmàtica del discurs: la llengua s'aprèn significativament i es genera des de l'ús en situacions i contextos determinats.

3.2. Democràcia lectora: “Més llibres, més lliures”

La democràcia lectora és un dels objectius principals d'aquest treball. “Més llibres, més lliures” és el lema d'una campanya institucional per al foment de la lectura que resumeix molt bé aquesta idea. Tothom ha de poder tenir accés al coneixement, a la informació, a la literatura i a les notícies. Amb aquesta finalitat, treballen les entitats, escoles, editorials, biblioteques i institucions públiques que comparteixen aquest principi.

Un dels objectius és facilitar la comprensió lectora amb textos de LF a persones amb dificultats permanents o transitòries. Facilitar el plaer de llegir, perquè no se sentin excloses de la societat, per adquirir recursos lingüístics, vocabulari, fraseologia, etc. A banda, és clar, de coneixements universals, literaris, cultura general i un pont cap al coneixement en majúscules. En tenir el mitjà, el vehicle de coneixement més engegat, l'aprenent cada vegada més perdrà la “por de llegir”, d'avorrir-se, de no poder comprendre, de no sortir-se'n. Cada vegada més, gràcies a la lectura i les activitats amb textos de LF aquests neoelectors

s'atreviran a llegir més i millors textos. La LF és un pont entre ells i la lectura de textos no adaptats.

3.3. Perdre la por als llibres

Els èxits assolits, el plaer aconseguit amb la lectura, seran un reforç inestimable per anar augmentant els seus coneixements, per obtenir distracció, per llegir en el lleure, a través del busseig en diferents tipus de textos, d'autors, de cultures, de literatures, etc. Augmentaran la minvada capacitat d'aprenentatge inicial i, en definitiva, es començaran a desbloquejar en la seva tensa o inexistent relació amb els llibres.

Els llibres com a amics

Ja perduda “la por de llegir” i sense els complexos que sovint tenen al principi, els aprenents participaran en les activitats que els proposaran monitors, dinamitzadors, bibliotecaris, professors, etc. La motivació per mitjà d'activitats dins i fora de l'aula en facilitarà la inclusió. Ja podran veure els llibres com a amics, companys de viatge en el trajecte que els ha de portar a bon port. Cada llibre de LF que llegeixen és un nou èxit, una nova fita, cada vegada més fàcil d'aconseguir.

Si el procés continua, finalment ja no els caldrà la LF, i ja podran emprendre llibres i textos corrents existents al mercat, sense adaptació. Els nostres aprenents ja seran ciutadans lliures.

3.4. Model escolar deficient vs nul hàbit lector i viceversa: una mica d'història

El foment de la lectura i la democràcia del coneixement no són conceptes nous. Per exemple, ja els trobem en l'obra de pedagogs i mestres que exerciren a principis del s. XX. Com a mostra, l'obra d'Alexandre Galí, mestre i pedagog que exercí durant la II República, on tracta l'ensenyament actiu de la llengua, la lectura i la comprensió lectora com a eines pedagògiques imprescindibles⁵. I altres llibres, com el de Ramon Navarro que analitza l'experiència i el sistema educatiu de la Generalitat republicana. El foment de la lectura i l'escriptura s'implementava dins del mètode pedagògic de l'escola activa, coeducacional i laica que va promoure la Generalitat als anys trenta del s. XX, un mètode estudiat i considerat dels més avançats de l'època a nivell internacional.⁶

Malauradament, a partir de la derrota del Govern de la II República en la Guerra del 1936-39, i de la instauració posterior del règim dictatorial del general Franco, el model d'escola al nostre país va canviar radicalment, i no precisament per millorar. El sistema educatiu franquista va segrestar generacions de persones en un mètode d'ensenyament deficient, dictatorial i adoctrinador, amb un model escolar repressor i amb sous de misèria per als professors. No podem (no hem de) parlar de generacions perdudes, però calen moltes mesures compensatòries i transversals per capgirar aquesta situació que es va allargar des del 1939 al 1979.

De moment, les estadístiques indiquen clarament que no tenim un hàbit lector generalitzat, que no es llegeix a casa, al treball, i poc a l'escola. No és cap secret la manca de valoració social de la cultura o de l'educació.

A qui només s'ha educat doctrinàriament, se l'ha privat de l'accés a la cultura, a la literatura, al coneixement, i a la informació en general, se l'ha privat de drets democràtics fonamentals i universals. I ara aquelles generacions es troben excloses del saber que aporta la lectura; per tant, tampoc la valoren ni forma part de la seva vida, ni de l'educació que transmeten als descendents. Els pares i els

⁵ *Obra completa* (Alexandre Galí, Fundació Alexandre Galí, 1990).

⁶ *L'educació a Catalunya durant la Generalitat 1931-1939* (Ramon Navarro, Edicions 62, col. Llibres a l'abast, p. 75).

avis de les generacions d'infants i joves amb un alt fracàs escolar són els hereus d'aquella educació empobridora i alienant. Tenim un bon gruix de persones adultes amb analfabetisme funcional, amb nul hàbit lector, fins i tot amb prejudicis envers la lectura, amb molt poca cultura general. Es podria afirmar que d'aquella mala sembra anem tenint algunes males collites.

Temps a venir, tampoc no s'ha aprofitat el progrés econòmic anterior a la crisi per dotar del corresponent progrés social, formatiu i cultural a la majoria de la població. A ningú se li escapa que les cases s'han omplert en pocs anys de tota mena d'artefactes digitals, quasi tothom té vehicle propi, accés a Internet, però no hi ha llibres, diaris, revistes, etc., disponibles en la mateixa mesura. En general es llegeix poc o gens dins de la família. Els adults no tenen hàbit lector, els infants no viuen els llibres. Cal trencar aquesta cadena.

3.4. La crisi com a oportunitat

A més, ara, amb les dificultats afegides per la crisi, una bona part de la població adulta ha quedat a l'atur, amb baixa qualificació professional, sense titulació, sense hàbit d'estudi. Molts s'han passat la vida laboral treballant en oficis manuals, des de ben bé els 16 anys o abans, havent completat o no l'educació primària.

Ara, bona part d'aquesta població a l'atur o pendent d'una ERO cerca noves oportunitats a través de la formació. Potser la crisi tingui la lectura positiva com a oportunitat de formació per a les persones adultes que queden a l'atur i que s'han passat la vida treballant. Alhora, la formació ben segur que serà la seva única oportunitat laboral.

Totes aquestes persones poden trobar en la LF una oportunitat de fer el salt qualitatiu als textos, però amb xarxa. Aquesta metàfora ve a tomb, ja que els textos i les activitats al voltant de la LF s'albiren com a recurs imprescindible per incorporar nous lectors d'una manera fàcil, valgui la redundància. És una eina cada vegada més imprescindible en la tasca docent, social i cultural. Fins i tot, la

consellera d'Ensenyament de la Generalitat, Irene Rigau, ha manifestat que cal fomentar la lectura per tots els mitjans com a vehicle d'aprenentatge primordial, com a factor imprescindible per poder superar el fracàs escolar, en aquest cas referint-se a l'ensenyament d'infants i joves.

Una sessió del CLF de Tortosa amb la presència de l'autora del llibre de LF L'aigua del Rif, Montse Flores, a la Biblioteca Marcel·lí Domingo (web del CNL Terres de l'Ebre)

En realitat, no hi ha res d'inventat. Cal implementar plans estratègics per repescar els lectors perduts i incorporar-ne de nous. Cal omplir de llibres el nostre paisatge quotidià. I això, segurament, només es pot fer transversalment des de l'Administració, des de casa, des de l'escola, des del barri, ja que la indústria cultural sembla que no miri precisament en aquesta direcció. La preponderància cada vegada més gran dels mitjans digitals o audiovisuals a la nostra societat està bandejant els llibres fins i tot de les aules, no és cap secret.

3.5. Editorials i autors envers la LF i la lectura graduada o adaptada⁷

Les editorials i els autors, que no estan precisament en gaire bona situació, en principi no són favorables a editar llibres de LF. A priori, no els consideren gaire rendibles. O, pel que fa als autors, dubten sobre l'escriptura d'obres en què privi la finalitat didàctica i no la literària. Potser una manera de resoldre aquesta disjuntiva seria la publicació simultània en LF de llibres sobre obres del mateix autor, i també en format digital, així s'ampliaria el públic potencial i el nombre de lectors. Cal superar la situació actual i potenciar la cultura i la literatura amb propostes lúdiques i imaginatives, per diversos mitjans.

3.6. No tot és a Internet. No tot és Internet

No tot està a Internet, no tot el coneixement és a Internet. No tot és Internet. És una obvietat, però els llibres han d'estar disponibles com els ordinadors a casa, l'aula, al treball, a la cafeteria, al club, al casal, a l'ateneu, a l'associació. Els llibres han de formar part del nostre paisatge quotidià, si no no ens hi podrem familiaritzar, ni tampoc els aprenents de llengua. Cal ser decidits, prendre mesures serioses i actuar per invertir el procés. El foment de la lectura ha de ser una mesura permanent per als estaments educatius i polítics. Internet, els

⁷ La col·lecció “Català Fàcil”, d'Eumo Editorial, és una col·lecció de textos graduats, acompanyats de la versió parlada, molt útils per a les persones que tenen dificultats de lectura. Ajuden a aprendre i a millorar la llengua, tant escrita com parlada. Els títols de la col·lecció formen un conjunt amè i interessant de narracions de literatura catalana i universal i també de biografies de personatges destacats de la cultura catalana. Els textos, en format de llibre i audiollibre, estan redactats d'acord amb una selecció acurada i graduada, en tres nivells, del vocabulari més freqüent: elemental (500 paraules), mitjà (1.500 paraules), avançat (3.000 paraules).

ordinadors, els llibres digitals, etc. són una eina imprescindible, alhora que lúdica, per donar accessibilitat al coneixement per a àmplies capes socials, i als llibres també. No s'ha de desaprofitar la xarxa i les noves eines per poder accedir al coneixement, a la cultura, a la literatura. El saber s'ha d'adquirir per tots els mitjans disponibles, i, com més diversificats, millor. Hi ha d'haver *feed-back* entre mitjans audiovisuals i escrits. Hem d'obrir-nos com a societat a la lectura com a activitat de lleure, i els mitjans han de ser com més diversificats millor. Però també calen eines per seleccionar, destriar i valorar. Hem d'aprendre a reconèixer d'entre tota la voràgine d'informació i inputs que rebem el que ens agrada i el que no, el que té una vàlua i el que no en té.

3.7. Invertir el procés: “Els llegiran si tu llegeixes”

I per poder-hi fer arribar tota la població, tot és poc, perquè partim d'un procés negatiu, abans i ara (durant el franquisme i en democràcia). Com ja he dit, els llibres ara no formen part del nostre paisatge quotidià, com a mínim del paisatge de la majoria. No hi ha un consens social i polític sobre el foment de la lectura. Hem d'aturar-nos a pensar i començar a emprendre el camí de la recuperació d'autors i textos com a riquesa cultural i social, quotidianament, no només en grans actes i certàmens, sinó posant els llibres en situació de disponibilitat. Desdramatitzant-ho, fent-ho d'una forma lúdica, si cal, com als CLF.

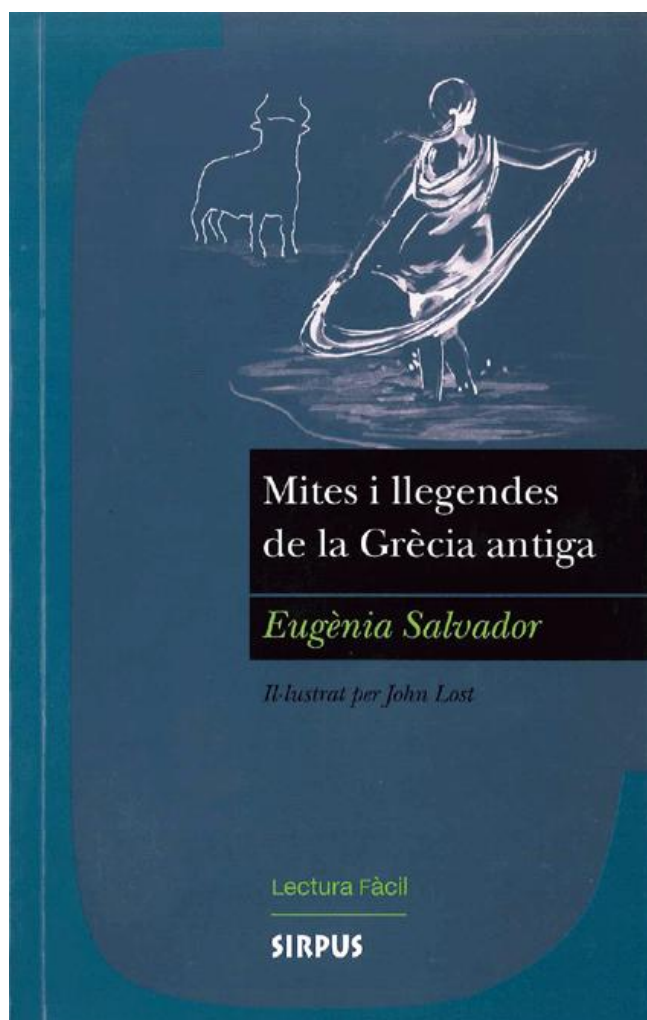

29a edició
Barcelona,
Parc de la Ciutadella
Del 9 al 18 de
setembre de 2011

**vine, passeja, mira, remena, llegeix, escolta, tasta,
compra, subscriu-te, relaxa't, respira, juga...**

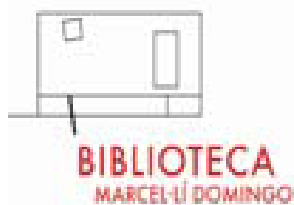
Una iniciativa per traure al carrer els llibre

El panorama actual és de generacions de pares i avis que no han adquirit l'hàbit lector, analfabets digitalment i semianalfabets lingüísticament i culturalment. I, doncs, fills i néts molt alfabetitzats digitalment, però que pateixen mancances importants en lectura i escriptura, amb als índexs de fracàs escolar (un de cada tres alumnes abandona l'ESO). No s'ha de dramatitzar, s'ha d'actuar, s'ha de facilitar, s'ha de llegir, s'ha de comprar llibres, s'ha d'alliberar llibres com en el *crossbooking*, s'ha de donar, intercanviar, regalar llibres, com el millor tresor. La disponibilitat és molt important. I s'ha de potenciar el llibre digital, les generacions joves hi són molt més receptives, la seva vida transcorre entre *tablets* i ordinadors. Que llegeixin com sigui, on sigui i amb qui sigui, continguts i textos de qualitat, per a variar.

4. L'acció: biblioteques, entitats i organismes

Un exemple important fou el Pla de Foment de la Lectura, impulsat pel Departament de Cultura de la Generalitat, que va ser quadriennal (2008-2011) i va pretendre millorar l'hàbit i la competència lectors entre la població. El Pla va posar l'accent específic en la promoció de la lectura en llengua catalana, amb el convenciment que és una eina de progrés nacional i de cohesió social. Es plantejava d'implementar polítiques i actuacions adreçades a fomentar l'hàbit lector en diferents col·lectius que, per diferents raons, no hi accedeixen de manera *natural*. Tal com ja s'ha dit, aquelles persones que tenen més dificultats per accedir al coneixement i a la informació per diverses causes com: escolarització deficient, analfabetisme funcional, disminucions psíquiques i sensorials, manca de formació acadèmica, estudiants del català com a segona llengua, etc.

Logo de la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa, premiada diverses vegades pels clubs de lectura i altres iniciatives de foment de l'hàbit lector (bloc de la Biblioteca: <http://bibliotecamarcellidomingo.blogspot.com.es/>)

Així, hem observat com els criteris de LF per a l'elaboració de textos són una eina imprescindible per fomentar la democràcia del coneixement i facilitar la lectura lúdica a les persones en general, i sobretot a aquelles amb dificultats afegides. Com millor es domina l'instrument, l'eina, el vehicle, que és la lectura, menys dificultats tindran els aprenents per adquirir coneixements nous, de la

mena que sigui. I més a gust ho faran, perquè també serà per a ells una forma nova de lleure.

*Acte de lliurament de premis als participants més actius dels clubs de lectura de la **Biblioteca Marcel·lí Domingo**, entre els quals els del CLF de Tortosa (maig 2013)*

4.1. Una eina de cohesió social

No hem d'oblidar que la manca d'hàbit lector generalitzat de la població al nostre país. És un símptoma. Arrosseguem una manca de base acadèmica i cultural en bona part de la població adulta que vam formar-nos en una època i en un sistema educatiu molt deficient i endarrerit. Una conseqüència en poden ser els alts nivells de fracàs escolar a l'Estat espanyol, encara ara a la cua de la Unió Europea en inversió educativa. Per tot això, cal plantejar mesures i inversions, cal implementar polítiques i actuacions adreçades a fomentar l'hàbit lector com a factor d'accés al coneixement en diferents col·lectius, però sobretot en els que tenen dificultats. Cal facilitar l'accés democràtic al coneixement per als sectors socials que, per diverses causes no hi tenen l'accés fàcil. Les dificultats sovint tenen a veure amb causes històriques com un sistema escolar deficient, però també amb causes de l'entorn social o familiar.

S'ha d'actuar tant dins com fora de l'aula, al barri, al carrer, a les biblioteques, als centres cívics, en entitats, a les activitats de lleure, etc. Però no s'ha d'oblidar que això no ho poden fer només associacions o ONG. Cal inversió pública de veritat en educació, alfabetització i cultura.

4.2. Entitats de foment de la lectura

Com a exemples d'entitats promotores d'activitats i eines de foment de la lectura, hi ha l'Associació de Lectura Fàcil, que és la principal a l'Estat espanyol, GRETEL (de la Universitat Autònoma de Barcelona), el Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de Catalunya, la Xarxa de Biblioteques, etc. Als seus webs i blocs hi podreu trobar molts de recursos, grups de treball i de debat, informació, directrius, propostes didàctiques, tallers formatius, plans, jornades, publicacions en LF, etc., per promoure les activitats de foment de la lectura, l'accessibilitat al coneixement per a col·lectius amb dificultats especials, assessorament en l'elaboració de textos LF, adaptació de llibres i textos a LF, clubs de lectura fàcil, activitats culturals complementàries, etc.

L'Associació de Lectura Fàcil (ALF). És l'entitat especialitzada en LF per al català i per al castellà dins de l'Estat espanyol. Té la seva seu a Barcelona, dins del local social del Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes, i porta a terme un munt d'activitats formatives en LF per a mestres i educadors, d'homologació de llibres de LF per a editorials i organismes diversos, de suport als clubs de lectura fàcil i un llarg etcètera. Els seus principis són, segons la informació del web www.lecturafacil.net:

QUI SOM?

Una entitat sense ànim de lucre que treballa per apropar la lectura a les persones amb dificultats de comprensió lectora.

Creada l'any 2002, l'ALF s'ha consolidat com a centre d'informació i referència d'iniciatives a l'entorn de la Lectura Fàcil.

Partim del principi de democràcia lectora: tothom ha de tenir accés a la informació, a la literatura i a la cultura.

Treballem amb entitats, editorials i institucions públiques que comparteixen aquest principi i els assessorem en l'elaboració de textos basats en els criteris de Lectura Fàcil.

Des de la seva creació el 2002 i fins al 2011 hem col·laborat amb el Grup de Treball LF del Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya (COBDC). Som membres de la International Easy-to-Read Network.

L'ALF està inscrita al registre d'entitats de la Generalitat de Catalunya des de l'any 2003 amb el número 27179. Ens financem amb les quotes dels socis, subvencions i altres ingressos per assessorament i formació. La Junta Directiva regeix, administra i representa l'Associació.

4.3. Entitats professionals

L'IFLA⁸ i el Col·legi de Bibliotecaris i Documentalistes de Catalunya⁹ són entitats professionals que elaboren documents i propostes per tal de facilitar l'accés als llibres i als textos per. Per exemple, el Col·legi de Bibliotecaris facilita un espai a la seva seu per a l'Associació de Lectura Fàcil.

4.4. Editorials

Dins de l'àmbit editorial, hi ha diverses col·leccions que segueixen els criteris de LF, tant en català com en castellà. Per exemple, hi ha fins i tot edicions d'obres clàssiques universals adaptades als criteris de LF, amb recursos per a professors, monitors, etc., que serveixen per promoure la comprensió lectora, l'expressió oral, i per dinamitzar grups de lectura, activitats de lectura a l'aula, clubs de lectura fàcil, etc. La col·lecció Kalafat/Kalafate d'Editorial Castellnou n'és un bon exemple, però també n'hi ha altres d'editorials amb col·leccions de LF com "Llegim" (amb llibres de LF, a partir del premi que un any va convocar el Servei Lingüístic del Sindicat Comissions Obreres) de Publicacions de l'Abadia de Montserrat, les col·leccions de La mar de fàcil editorial (l'única especialitzada en llibres de LF)¹⁰, etc. O diferents col·leccions de lectura adaptada o graduada com "Català fàcil", d'Eumo Editorial, però no que no té l'homologació LF per als llibres de lectura fàcil de l'ALF.

⁸ "La Federación Internacional de Asociaciones de Bibliotecarios y Bibliotecas (IFLA) es el principal organismo internacional que representa los intereses de los usuarios, de los servicios bibliotecarios y de documentación. Es el portavoz a nivel mundial de los profesionales de las bibliotecas y la documentación", del web corporatiu <http://www.ifla.org/ES>.

⁹ Vegeu més informació de les activitats i propostes de l'entitat al web del COBDC: <http://www.cobdc.org/>

¹⁰ Editorial La Mar de Fàcil: <http://www.lamardefacil.com/xowiki/novetats>

Edició recent del llibre de LF **De Chamartín a Collbató, La Guerra Civil viscuda per un nen (1936-39)**, de La mar de fàcil Editorial, col·lecció Aktual. Aquesta és l'única editorial especialitzada en aquest tipus de textos.

5. El MECR, *Marc europeu comú de referència per a les llengües*

La importància de les activitats de comprensió lectora, la potenciació i la interacció de les 4 habilitats comunicatives en l'enfocament per tasques, i en els diferents nivells d'aprenentatge, també queden reflectides al *Marc europeu comú de referència per a les llengües* (MECR), aprovat per la Unió Europea fa pocs anys. Us en citem un fragment sobre tasques i processos:

En l'àmbit educatiu, pot ser útil distingir entre les tasques per a les quals es prepara els alumnes o que se'ls exigeix que duguin a terme com a usuaris de la llengua, i les tasques en què participen com a part del procés d'aprenentatge de la llengua.

Portada de l'edició en paper del *Marc europeu comú de referència per a les llengües: aprendre, ensenyar, avaluar* (MECR). Anagrama del nivell A1¹¹

Pel que fa a les tasques, enteses com a mitjans per planificar i portar a terme l'ensenyament i l'aprenentatge, i per informar sobre els assoliments, es pot donar la informació següent:

¹¹ www.gencat.cat > ... > Publicacions > Materials didàctics

- Els tipus de tasques, per exemple, simulacions, jocs de rol, interaccions a classe, etc.
 - Les finalitats, per exemple, els objectius d'aprenentatge del grup en relació amb els objectius (diferents i menys previsibles) dels diferents membres del grup.
 - La preparació prèvia (els inputs), per exemple, les instruccions, el material seleccionat o produït pels docents i/o els aprenents, etc.
 - Els resultats, per exemple, **productes concrets com ara textos**, resums, taules, presentacions, etc. i resultats de l'aprenentatge com ara la millora de les competències així com la conscienciació, la intuïció, les estratègies, l'experiència en la presa de decisions i en la negociació, etc.
 - Les activitats, per exemple, **processos cognitius o afectius, físics o de reflexió, de grup o en parelles o individualment, processos de comprensió i d'expressió, etc.**
-

Títols de la col·lecció "Llegim", de l'editorial Publicacions de l'Abadia de Montserrat

6. Estratègies d'ensenyament – aprenentatge (EA) a través de les activitats de LF

Totes les activitats de producció, de recepció, d'interacció i de mediació se succeeixen en el temps i tenen *feed-back*, és a dir, es retroalimenten mútuament en l'EA d'una llengua. El temps real que té la parla és evident tant pel que fa a les activitats d'expressió oral i de comprensió oral, com pel que fa al mitjà mateix.

Els textos escrits són objectes fixos en l'espai, però en la producció, un text escrit es pot editar, s'hi poden afegir paràgrafs o se'n poden suprimir. És impossible saber en quin ordre s'han produït els elements, encara que es presentin linealment, com una cadena de símbols. En canvi, en la recepció, la mirada del lector es pot moure pel text en qualsevol direcció, però tendeix a seguir la successió lineal dels signes en un ordre estricte, com sol fer un nen que aprèn a llegir, i també un adult amb dificultats lectores. Els criteris de redacció de textos de LF tenen en compte aquesta linealitat i aquesta distribució.

6.1. Facilitar el procés

És molt probable que un lector entrenat busqui en el text els elements de màxima informació per tal de veure'n el sentit general, i que després llegeixi amb més atenció –i si convé rellegeixi– les paraules, les frases, les expressions i els paràgrafs que són particularment rellevants per a les seves necessitats i per als seus objectius.

Tanmateix, en el cas d'usuaris amb un inexistent o deficient hàbit lector, sense formació o parlants d'una altra llengua, un autor, un organisme o un editor poden crear elements que facilitin aquest procés, com els llibres i textos de LF. De fet, es pot redactar i organitzar el text d'acord amb la manera com l'han de llegir (o el poden llegir millor) els lectors amb especials dificultats a qui van destinats.

El processos de producció i el resultat van indissolublement lligats. El text és fonamental per a qualsevol acte de comunicació lingüística, però en els textos de LF es té especial cura a posar o traure els elements que calgui amb la finalitat que la comunicació sigui planera. Es posa èmfasi en el text com a lligam i objectiu entre l'emissor i el receptor, i no tant en els recursos literaris.

Taller d'elaboració de textos de LF a càrrec de la codirectora de l'Associació de Lectura Fàcil, Eugènia Salvador, per a mestres, monitors i educadors a la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa, una de les moltes activitats formatives que ofereix l'ALF.

El MECR presenta d'una manera esquemàtica la relació entre l'usuari o aprenent, els interlocutors, les activitats i els textos. Aquest esquema el podem traslladar fàcilment a la LF.

6.2. Activitats receptives. L'usuari o aprenent rep un text d'un escriptor o d'un parlant, en principi a distància, i no se li demana resposta. Seria el cas dels aprenents lectors de textos de LF.

- **Comprensió oral (CO):** Parlant -ones sonores - USUARI
- **Comprensió lectora (CL):** Escriptor -text escrit – USUARI

6.3. Activitats interactives. Representa una situació en la qual l'usuari o aprenent entra en un diàleg cara a cara amb un o més interlocutors. El text del diàleg està constituït per enunciats produïts i rebuts, respectivament i de manera

alterna, per cada una de les parts. Seria el cas de les tertúlies dels clubs de Lectura Fàcil.

- USUARI discurs Interlocutor
- USUARI Text 1 Interlocutor
- USUARI Text 2 Interlocutor
- USUARI Text 3 Interlocutor
- USUARI Text 4 Interlocutor

6.4. Activitats productives. L'usuari o aprenent produeix un text oral o escrit, rebut, en principi a distància, per un o més oients o lectors a qui no es demana resposta.

- **Expressió oral (EO):** USUARI - ones sonores - Oient
- **Expressió escrita (EE):** USUARI - text escrit – Lector

6.5. Incidència de la LF en les quatre habilitats comunicatives i en la democràcia del coneixement

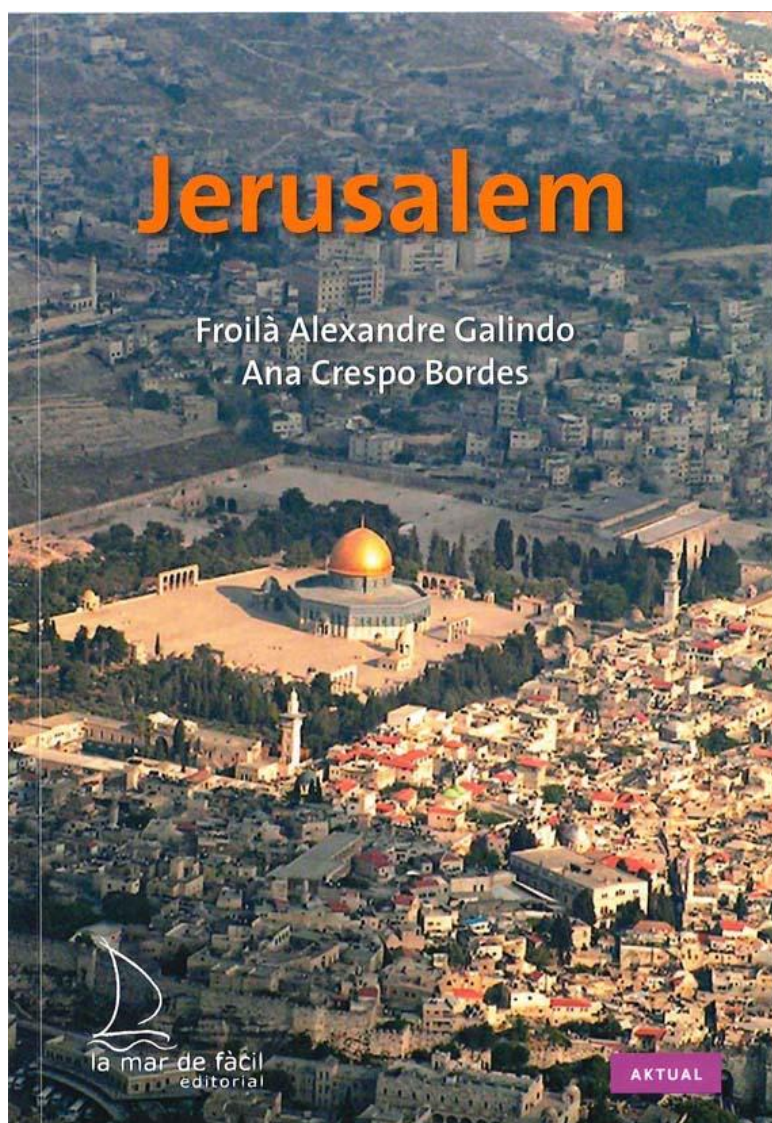
En el cas que ens ocupa, l'objectiu és incidir en les quatre habilitats comunicatives dels aprenents adults. A més, no es treballa sols el foment de la lectura; hi ha un munt d'activitats relacionades que contribueixen al *feed-back* entre les 4 habilitats: CO (comprensió oral), EO (expressió oral), CL (comprensió lectora) i EE (expressió escrita). Els usuaris tipus d'aquestes activitats amb la LF com a recurs serien o bé no catalanoparlants (aprenents de català com a L2) o bé catalanoparlants adults amb un molt baix nivell de formació i/o manca d'hàbit lector (català com a L1).

Logotip que s'usa per identificar els llibres que segueixen els criteris de lectura fàcil, homologats per l'Associació de Lectura Fàcil. Surt a les tapes de les obres de LF.

Sens dubte, els materials, llibres, textos, webs, etc., elaborats seguint els criteris de lectura fàcil (LF) adoptats internacionalment i promoguts per diversos organismes com la UNESCO, l'IFLA, etc., faciliten l'accés universal a la formació i a la informació dels col·lectius més desfavorits. En el nostre cas, com ja hem dit, persones nouvingudes i/o persones autòctones amb molt poca formació.

*Portada del llibre de publicació recent en LF **Jerusalem**, col·lecció Aktual, La mar de fàcil editorial, l'única especialitzada en llibres de lectura fàcil.*

7. La millora en l'expressió oral (EO) a partir de la lectura en veu alta, el comentari oral (CO) i els exercicis de comprensió lectora (CL) amb textos de LF (CO+CL=EO)

7.1. Les activitats d'EA (ensenyament-aprenentatge) poden incloure, per exemple:

- Llegir un text escrit en veu alta
- Fer una exposició seguint apunts o comentant dades visuals (fotos, dibuixos, quadres, etc.)
- Resumir el contingut del text llegit
- Parlar de manera espontània
- Jocs de rol, teatralitzacions de textos, diàlegs preparats

7.2. Estratègies d'EA que es tenen en compte:

- La producció oral global
- El monòleg extens: la descripció d'una experiència
- El monòleg extens: l'argumentació (per exemple, dir l'opinió en una tertúlia o un debat)
- El fet d'adreçar-se a una audiència i d'interactuar-hi
- L'aprenentatge significatiu i contextualitzat

7.3. Producció oral (segons els nivells de llengua dels aprenents)

Un aprenent amb dificultats pot desenvolupar metòdicament presentacions o descripcions clares subratllant apropiadament els punts importants i els detalls de suport pertinents. Pot fer descripcions i presentacions clares i detallades sobre una àmplia gamma de temes relacionats amb el seu camp d'interès, i desenvolupar i justificar les idees amb els punts secundaris i els exemples pertinents. Pot fer, d'una manera raonablement fluida, una descripció senzilla d'un dels seus possibles temes d'interès i presentar-la com una successió lineal de punts. Pot utilitzar expressions i frases simples en forma de llista per fer

descripcions o presentar d'una manera senzilla persones, condicions de vida o laborals, rutines diàries, etc.

Fins i tot, l'aprenent amb més dificultats pot utilitzar frases senzilles i aïllades per parlar de persones i de llocs., el que li agrada i el que no, etc.

7.4. Descripció d'una experiència

L'aprenent o usuari tipus de LF té un nivell bàsic de coneixements lingüístics i pot fer descripcions senzilles de diversos temes familiars de la seva àrea d'interès:

- Pot fer, d'una manera bastant fluida, narracions o descripcions senzilles utilitzant una seqüència lineal d'elements.
- Pot explicar amb detall les seves experiències i descriure els seus sentiments i les seves reaccions.
- Pot explicar amb detall un succés fortuït, per exemple, un accident.
- Pot explicar l'argument d'un llibre o d'una pel·lícula i descriure les seves pròpies reaccions.
- Pot descriure somnis, esperances i ambicions. Pot descriure fets reals o imaginaris. Pot narrar una història.
- També pot narrar una història o descriure alguna cosa utilitzant una llista senzilla de punts.
- Pot descriure aspectes quotidians del seu entorn, per exemple, la gent, els llocs, l'experiència laboral o escolar.
- Pot fer descripcions breus i elementals de fets i activitats.
- Pot descriure projectes i preparatius, hàbits i rutines, activitats passades i experiències personals.
- Pot utilitzar un llenguatge descriptiu senzill per fer enunciats breus sobre objectes i coses que li pertanyen i per comparar-los.
- Pot explicar què li agrada i què li desagrada d'una cosa concreta.
- Pot descriure la seva família, les seves condicions de vida, el seu bagatge educatiu, la seva feina actual o la darrera que va tenir.

- Fins i tot, l'usuari més poc avançat pot descriure's a si mateix, parlar de la seva feina i del lloc on viu, de les seves aficions, etc.

8. COMPRENSIÓ LECTORA (CL) EN LF

*Una tertúlia mensual del CLF de Tortosa, amb presència de Núria Martí, autora del llibre **Les mateixes estrelles** (Publicacions de l'Abadia de Montserrat)*

8.1. Tipologia d'usuaris o aprenents

- L'usuari o aprenent tipus de LF pot llegir amb un alt grau d'autonomia, adaptar l'estil i la velocitat de lectura a diferents textos i objectius i utilitzar les referències convenients de manera selectiva. Posseeix un vocabulari de lectura, però pot tenir alguna dificultat amb les expressions poc freqüents, amb les frases massa llargues, subordinades, etc. Però pot llegir textos que parlen de fets sobre temes relacionats amb la seva especialitat i interessos amb un nivell de comprensió satisfactori.
- Fins i tot l'usuari més poc hàbil pot comprendre textos curts i senzills sobre temes corrents, si contenen vocabulari molt freqüent, quotidià o relacionat amb la feina, amb el context, etc., incloent-hi un bon nombre de termes de vocabulari internacionalment compartits.
- Pot comprendre textos molt curts i senzills, si els llegeix frase per frase, per entendre bé noms, paraules familiars i expressions elementals, i si té la possibilitat de tornar-los a llegir quan és necessari. La repetició i la ciclicitat en

l'EA de llengües són convenientes i necessàries per fixar nous mots i nous coneixements.

8.2. Intercanvi d'informació

- Pot sintetitzar arguments procedents de diferents fonts i donar-ne compte.
- Pot intercanviar, comprovar i confirmar informació relacionada amb temes familiars habituals dins del seu entorn.
- Pot explicar com s'ha de fer alguna cosa mitjançant instruccions (com una recepta de cuina).
- Pot resumir històries curtes, articles, exposicions, discussions, entrevistes o documentals i donar-ne la seva opinió. També pot respondre preguntes complementàries. Pot trobar i transmetre una informació relacionada amb fets senzilla i directa.
- Fins i tot l'aprenent més poc habilitós, pot comprendre prou per comunicar-se sobre temes familiars i senzills sense gaire esforç. Pot donar resposta a les demandes directes de la vida quotidiana: trobar i transmetre informació sobre fets.

8.3. Aprenentatge cooperatiu

En un club de lectura fàcil, en una lectura cooperativa i comentada, un aprenent de LF pot facilitar el desenvolupament de la discussió donant continuïtat a les declaracions i inferències fetes per altres interlocutors i ajudar-los-hi.

- Pot ajudar al desenvolupament d'una discussió sobre temes familiars o coneguts (com un text de LF prèviament llegit) confirmant-ne la comprensió i invitant els altres a participar-hi.
- Pot explotar un repertori elemental de llenguatge i d'estratègies per contribuir a mantenir una conversa o una discussió.

- Pot resumir el que s'ha dit i contribuir, d'aquesta manera, a centrar la discussió. Pot repetir una part del que ha dit algú per confirmar la comprensió mútua i contribuir al desenvolupament de les idees en curs. Pot convidar altres persones a afegir-se a la discussió.
 - L'enfocament comunicatiu d'EA per tasques és el més adient, sobretot per al treball amb LF dins de l'aula.
-

Sessió del CLF de Tortosa amb aprenents i voluntaris del programa Voluntariat per la llengua (no catalanoparlants i catalanoparlants). Tots cooperen per llegir i aprendre.

8.4. L'enfocament comunicatiu per tasques

L'ensenyament - aprenentatge de llengües ha incorporat canvis paradigmàtics els darrers anys, sobretot a partir de la publicació del *Marc europeu comú de referència per a les llengües* (MECR) per part del Consell d'Europa. D'acord amb les directrius del MECR, adaptades al català per la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat, s'ha adoptat l'EA per tasques, cosa que ha canviat substancialment el treball a l'aula. En definitiva, s'ha donat prioritat a l'ús real de la llengua en contextos comunicatius. S'ha prioritzat la producció de textos orals i escrits. Òbviament, la gramàtica és l'eina necessària per poder fer aquestes activitats productives, però no una finalitat d'EA per ella mateixa, sobretot als nivells bàsics.

Una tasca és una activitat d'ús de la llengua, que es fa a l'aula amb una voluntat didàctica, i que és representativa de les activitats que es duen a terme en la vida quotidiana, de manera que es crea un context en el qual totes les formes lingüístiques que s'hi fan servir adquireixen significat. Perquè sigui una bona tasca, ha d'estar estructurada pedagògicament i ha de ser oberta a totes les possibles opcions fruit de la participació dels aprenents. Durant la tasca, el contingut dels missatges és el més important, tot i que en moments puntuals l'atenció se centrarà a la forma lingüística.

Aquesta és la manera més natural de treballar una llengua, perquè les estructures s'utilitzen, no es memoritzen. Ara, això no significa que deixem la gramàtica fora: l'enfocament comunicatiu per tasques no es desentén de la gramàtica, però la introdueix al programa amb uns criteris diferents. Per tant, la clau aquí no és preguntar-se si s'ha d'incloure l'ensenyament de les formes lingüístiques dins d'un enfocament comunicatiu per tasques, sinó *quan, per què i com*. El *quan* i el *per què* estan interrelacionats.

Encara que és veritat que la selecció d'una tasca i no d'una altra té un cert component d'arbitrarietat, en realitat el factor que determina la tria d'una tasca és l'adequació al grup, tant pel que fa a la temàtica, a la durada, als continguts que

s'hi treballaran, etc. Cada tasca ha de ser adaptada a les característiques del grup.

El *com* té a veure amb la tasca mateixa: els éssers humans parlem per *fer* coses, ens relacionem els uns amb els altres. Aquesta acció és guiada per un “pla estratègic” que té el parlant: iniciem la nostra conversa amb una expressió que hem pensat, però, a partir d'aquí, estem alerta a les múltiples respostes possibles, i reaccionem d'una manera determinada a cadascuna d'aquestes respostes.

Una tasca està pensada de manera que es pugui treballar la llengua d'aquesta manera, és a dir, que els aprenents hagin d'adaptar-se a cada moment a les moltes possibilitats que sorgiran a partir de la interacció amb els altres aprenents, com passaria en la vida real.

En conclusió, la tasca posa èmfasi en la comunicació, i deixa que la gramàtica s'apregui d'una manera més intuïtiva. La tasca s'adapta al grup: no és com un llibre de gramàtica, en què els continguts són els mateixos un any rere l'altre. En l'enfocament comunicatiu per tasques es poden treballar les mateixes estructures cada any, però fer-ho a través de tasques diferents que motivin els alumnes a expressar-se. Per tant, el treball amb textos de LF i les activitats orals i escrites que es fan en grup s'adequa molt bé a aquest enfocament comunicatiu i productiu.

9. PROCESSOS COMUNICATIUS I DESTRESES

CLF de Tortosa del 9 de maig de 2013 sobre el llibre **Les mateixes estrelles**, de Núria Martí Constans, professora i escriptora¹²

Tant si es comporta com a parlant, redactor, receptor o lector, l'aprenent ha de ser capaç de portar a terme una sèrie d'activitats¹³ que exigeixen destresa i que es retroalimenten entre elles, com passa en els CLF:

9.1. Per parlar (EO), l'aprenent ha de ser capaç de:

- planificar i organitzar un missatge (habilitats cognitives);
- formular un enunciat lingüístic (habilitats lingüístiques);
- articular l'enunciat (habilitats fonètiques).

¹² **Les mateixes estrelles** és un llibre de la col·lecció de llibres de lectura fàcil Llegim, del Servei Lingüístic de Comissions Obreres: <http://sl.ccoo.cat/sl/lecturafacil.html>

¹³ MECR: segons el Marc, habilitats per a aprenents de nivell A1

9.2. Per escriure (EE), l'aprenent ha de ser capaç de:

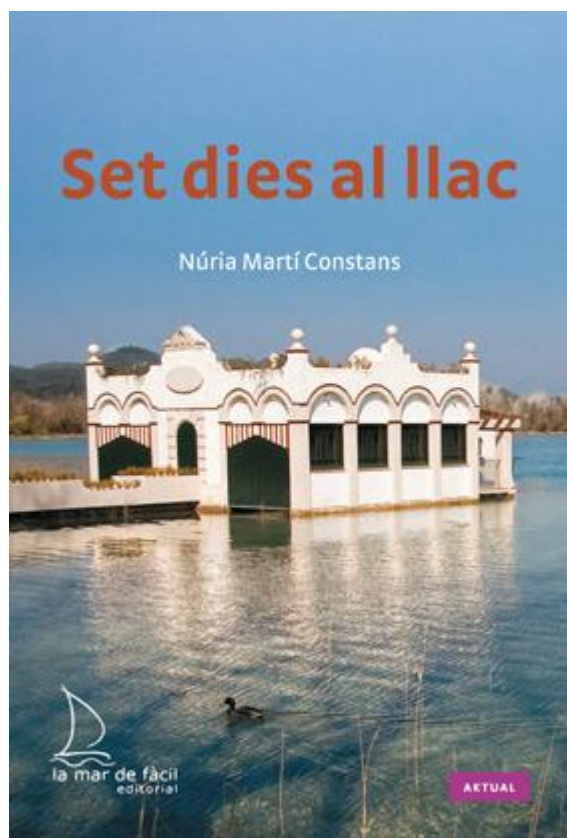
- Organitzar i formular el missatge (habilitats cognitives i lingüístiques);
- Escriure el text a mà o mecanografiar-lo (habilitats motrius) o transcriure'l.

9.3. Per escoltar (CO), l'aprenent ha de ser capaç de:

- percebre l'enunciat (habilitats perceptives auditives);
- identificar el missatge lingüístic (habilitats lingüístiques);
- comprendre el missatge (habilitats semàntiques);
- interpretar el missatge (habilitats cognitives).

9.4. Per llegir (CL), l'aprenent ha de ser capaç de:

- percebre el text escrit (habilitats visuals)
- reconèixer l'escriptura (habilitats ortogràfiques)
- identificar el missatge (habilitats lingüístiques)
- comprendre el missatge (habilitats semàntiques)
- interpretar el missatge (habilitats cognitives)

10. ELS APRENENTS DESENVOLUPEN EL DOMINI DE LA LLENGUA (L2)

A continuació, explicaré alguns dels processos que tenen lloc en el desenvolupament del domini de la llengua.

10.1. La planificació: És la selecció, l'articulació i la coordinació dels components de les competències lingüístiques generals i comunicatives que donen suport a l'acte comunicatiu, perquè l'aprenent pugui aconseguir realitzar les intencions comunicatives.

10.2. La producció. El procés inclou dos components:

- *La formulació:* recull els resultats de la planificació i els transforma en una forma lingüística. Això inclou processos que són diferenciats, però que s'interrelacionen i es retroalimenten.
- *L'articulació:* posa en funcionament l'aparell vocal per tal de produir una successió d'ones sonores que constitueixen l'enunciat

10.3. La recepció: S'organitza en quatre etapes que tenen feed-back constant i s'actualitzen en funció del coneixement del món, les previsions i la comprensió textual nova (amb textos de LF, per exemple), en un procés interactiu inconscient.

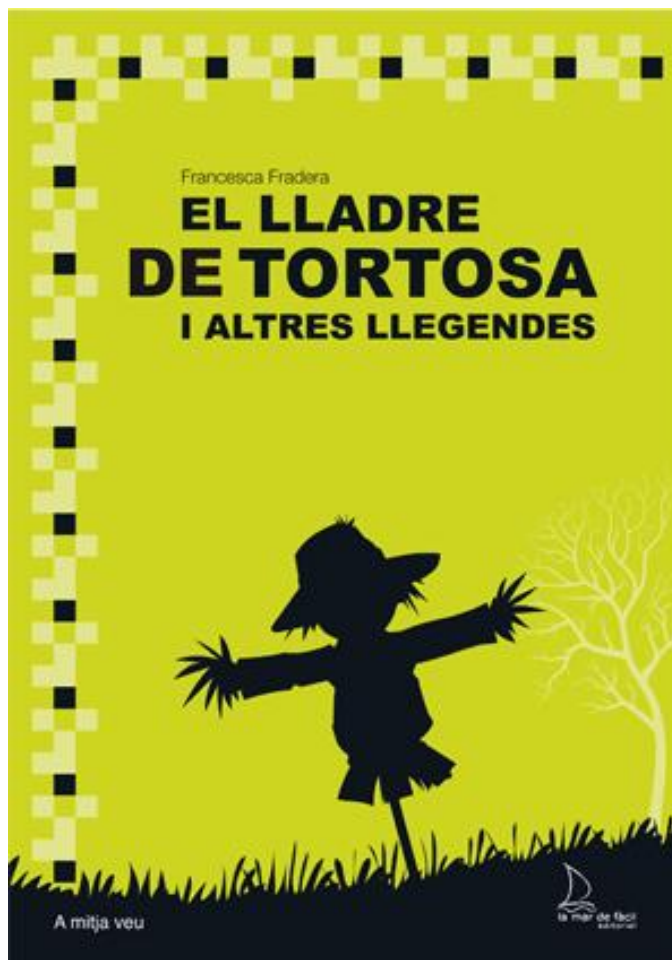
10.4. Etapes de recepció

- a. la percepció de la parla i de l'escriptura: reconeixement dels sons, de les grafies i de les paraules (manuscrites o impreses)
- b. el reconeixement de la pertinença del text, complet o en part
- c. la comprensió semàntica i cognitiva del text com una entitat lingüística
- d. la interpretació del missatge en el context

10.5. Habilitats en joc

- La percepció
 - La memòria
 - La decodificació
 - La inferència
 - L'anticipació
 - La imaginació
 - L'exploració ràpida
 - Les referències anteriors i posteriors
 - L'aprenentatge significatiu i contextualitzat
-

Portada del llibre de LF de la col·lecció *A mitja veu*, de La mar de fàcil editorial, amb el títol ***El lladre de Tortosa i altres llegendes***, de Francesca Fradera

11. Textos de LF: el text és un pont

Tots els aprenents tenen una capacitat extraordinària per superar els obstacles de comunicació, també en la comprensió de textos. Però, els textos escrits de vegades no donen tota la informació significativa. En general, els autors de textos pressuposen uns coneixements previs dels lectors, però els textos de LF utilitzen elements com dibuixos, anotacions al marge per al vocabulari més difícil, o l'explicació sobre noms propis o dades històriques, cosa que contribueix a contextualitzar en el temps i en l'espai. Els dèficits d'aprenentatge, de coneixement de la llengua o la manca de formació dels lectors tipus de LF es tenen molt en compte a l'hora d'elaborar el text, més que no pas l'habilitat literària o "el lluirament de l'autor". Tots aquests factors són molt importants i s'han de tenir en compte a l'hora de produir i editar textos de LF

Hi ha diferents tipus de text segons la seva naturalesa i l'estructura dels continguts. El tipus de text està estretament relacionat amb la funció que ha d'acomplir: facilitar l'accés a la lectura i al coneixement per a persones amb diferents tipus de mancances. Cada text de LF es confegeix i s'edita parant especial esment en les necessitats especials dels lectors a qui va adreçat. El text és més que mai un pont entre el lector i el coneixement.

11.1. Tipus de textos de lectura fàcil

Com a exemples de textos de LF trobem: llibres, de ficció i de no ficció, revistes, diaris, manuals d'instruccions, opuscles divulgatius, material publicitari, avisos i notícies, etiquetes de productes, normes, informes, comunicacions, formularis, qüestionaris, notícies, informació general, etc.

11.2. Habilitats que un aprenent de llengua dels nivells bàsic, elemental i intermedi pot adquirir a través de textos de LF

Tenint en compte el *Marc de referència*, els professors hem de tenir present quins tipus de textos podrà produir l'aprenent segons el nivell d'EA, com se'l capacitarà perquè els pugui fer i què se li exigirà.

Hem de tenir en compte també les operacions psicolingüístiques implicades en les activitats de comprensió oral i lectora, de producció, recepció i interacció orals i escrites:

- a) A l'hora de fer la selecció, l'adaptació o l'elaboració dels textos escrits i orals presentats als aprenents;
- b) Respecte a la forma com s'espera que els aprenents tractin els textos;
- c) En l'avaluació dels textos que els aprenents produeixen;

11.3. Possibles activitats per als aprenents que poden facilitar els textos de LF

- Resumir textos informatius i creatius.
- Contestar preguntes senzilles sobre el contingut dels llibres o textos.
- Comentar i contrastar els punts de vista i els temes principals.
- Resumir extractes de notícies, entrevistes o documentals que contenen opinions, arguments i discussions.
- Resumir l'argument i la seqüència de fets d'una pel·lícula o d'un llibre.
- Comparar fragments curts d'informació procedents de diverses fonts i resumir-los per a altres persones.
- Parafrasejar fragments escrits curts de manera senzilla utilitzant les paraules i l'ordre del text original.
- Extreure i reproduir paraules, expressions clau o frases curtes de textos curts que es troben dins la seva competència i experiència limitades (com els textos de LF).
- Copiar textos curts que tenen format d'impremta o que estan escrits amb lletra clara.
- Copiar paraules senzilles i textos curts que tenen un format típic d'impremta.

12. El Club de Lectura Fàcil de Tortosa: una experiència de participació en activitats lingüístiques i culturals (2008-2013)

Un exemple de treball transversal: la programació d'activitats conjuntes del CNL Terres de l'Ebre amb la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa i altres organismes durant el curs 2012-2013¹⁴

Al febrer, celebració del Dia de les Llengües Maternes

El dia 21 de febrer de 2012 van tindre lloc els actes commemoratius del Dia Internacional de les Llengües Maternes a la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa, organitzat per la mateixa Biblioteca, Amics de la UNESCO i el CNL Terres de l'Ebre.

Un moment de l'acte a la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa

L'acte l'organitzen cada any la mateixa Biblioteca, Amigues i Amics de la UNESCO de Tortosa, el Centre de Normalització Lingüística de les Terres de l'Ebre (CNLTE) i altres entitats i institucions de la ciutat,. Va comptar amb la lectura de l'article segon de la Declaració Universal dels Drets Humans en diferents llengües a càrrec d'alumnat del CNLTE. Hi van assistir vuitanta persones.

¹⁴ Informació extreta del web del CNL Terres de l'Ebre www.cpnl.cat/xarxa/terresebre i del bloc de la Biblioteca <http://bibliotecamarcellidomingo.blogspot.com.es/>

Els aprenents hi van llegir fragments de la poesia “El meu poble i jo”, dins de l’Any Espriu, en les diferents llengües maternes dels participants, traduïts per ells mateixos: urdú, panjabi, amazigh, àrab, romanès, wòlof, anglès, francès, castellà, rus, etc. L’acte va ser retransmès en directe en aquest web:

<http://www.ustream.tv/channel/biblioteca-marcel-l%C3%AD-domingo-de-tortosa>

Al març, celebració del Dia Mundial de la Poesia

El 21 de març de 2012, dimecres, a les 20.00 h, es va celebrar el Dia Mundial de la Poesia al Palau Oliver de Boteller (Tortosa), en un acte corganitzat pel Departament de Cultura de la Generalitat a les Terres de l'Ebre, amb la col·laboració del Consorci per a la Normalització Lingüística.

Un moment de l'acte del Dia Mundial de la Poesia celebrat a la seu dels Serveis Territorials del Departament de Cultura a Tortosa¹⁵

L'acte, que va ser conduït per Josep Cid i Fonollosa, Lo Noi, va tindre un gran èxit d'assistència i de participació. Més de cent persones van omplir la sala d'exposicions i molts dels assistents van fer una lectura de poesies de factura pròpia, o bé de poetes reconeguts catalans i d'altres procedències.

¹⁵ Informació i fotografia extretes del web del CNL Terres de l'Ebre: www.cpnl.cat/xarxa/terresebre

L'alumnat del Consorci hi va participar en tres grups. El grup d'Elemental 2 va fer una lectura d'un poema de Joan-Salvat Papasseit en cinc fragments. El d'Intermedi 2 va llegir dos poemes de Vicent Andrés Estellés, un del tortosí Andreu Subirats, un altre del reconegut poeta de la mateixa ciutat Albert Roig, un de Joan Maragall i altres de producció pròpia. La majoria d'alumnes que hi van participar eren no catalanoparlants.

A l'abril, videoconferència *Ocells de pas*, de Miquel Pujadó

El dimecres 11 d'abril de 2012, a les 18.00 h, les biblioteques de Tortosa, Tarragona i Reus van organitzar una videoconferència simultània amb el nom *Ocells de pas*, per donar a conèixer els poetes i cantautors catalans.

*Les alumnes del nivell Intermedi 3 participen a la videoconferència **Ocells de pas**¹⁶*

A l'acte hi van participar alumnes del nivell Intermedi 3 del Centre de Normalització Lingüística de les Terres de l'Ebre (CNLTE) per a la lectura en veu alta de poemes. Feliu Formosa, Joan Margarit i Miquel DescLOT foren els autors escollits. Moltes persones s'han apropat a la poesia mitjançant la cançó d'autor i s'han familiaritzat, per exemple, amb textos de Salvador Espriu, Bartomeu Rosselló-Pòrcel, Miquel Martí i Pol i Joan Salvat-Papasseit gràcies a intèrprets com Raimon, Maria del Mar Bonet, Joan Manuel Serrat, Lluís Llach, Ramon Muntaner, Celdoni Fonoll, Teresa Rebull, etc.

Existeix un repertori més que considerable de poesia catalana musicada i Miquel Pujadó, que l'ha inventariat exhaustivament, en va oferir una mostra en forma de xerrada-recital itinerant. Pujadó hi presentava, de forma amena però rigorosa, les característiques i els contextos històrics dels més diversos poetes i il·lustrava els seus comentaris amb poemes musicats per cantautors catalans.

¹⁶ Informació i fotografia extretes del web del CNL Terres de l'Ebre: www.cpnl.cat/xarxa/terresebre

A l'abril, tertúlia sobre el llibre *El Parlament de Catalunya*, d'Ignasi Riera

Dins dels actes de Sant Jordi, el dimecres 25 d'abril de 2012 a les 18.00 h, va tenir lloc la tertúlia sobre el llibre de lectura fàcil del mes d'abril a la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa.

*Els participants a la tertúlia sobre el llibre **El Parlament de Catalunya**¹⁷*

Conduí la sessió Ester Martí, dinamitzadora del programa Voluntariat per la llengua a les Terres de l'Ebre. Més de 30 persones van sol·licitar el llibre a la Biblioteca, algunes de les quals van assistir a la tertúlia, i els alumnes del CNLTE van llegir-lo i van fer-ne un comentari de text a l'aula prèviament. El llibre va servir per treballar la comprensió lectora i per conèixer la història recent del país.

Al maig, *Amb la paraula cantada*, un recorregut per la història de la Cançó

Alumnat i parelles lingüístiques del CNL Terres de l'Ebre van assistir el dia 16 de maig a l'acte organitzat per la Biblioteca Marcel·lí Domingo.

Un moment de l'actuació de Miquel Pujadó a la sala d'actes de la Biblioteca¹⁸

¹⁷ Informació i fotografia extretes del web del CNL Terres de l'Ebre: www.cpnl.cat/xarxa/terresebre

¹⁸ Informació i fotografia extretes del web del CNL Terres de l'Ebre: www.cpnl.cat/xarxa/terresebre

L'acte consistí en una conferència i recital del cantautor Miquel Pujadó, que va fer un viatge històric, anecdòtic i musical a través del moviment de la Nova Cançó catalana, des de la dècada de 1950 fins a l'actualitat. Pujadó va explicar anècdotes molt divertides sobre els integrants d'aquest moviment, desconegudes pel gran públic. A més, va fer un recorregut històric en explicar també els problemes amb la censura i la imbricació en els moviments culturals i polítics del final del franquisme i de la Transició de molts de cantautors. Tot això amanit amb la interpretació de cançons d'alguns membres d'Els Setze Jutges com Lluís Llach, Raimon, Ovidi Montllor, Maria del Mar Bonet, Josep Maria Espinàs, La Trinca, etc. Va acabar el recital amb cançons pròpies, una de les quals del seu disc dedicat a Joan Maragall amb motiu del centenari de la mort del poeta.

Al maig, la Biblioteca premia els usuaris més participatius

El divendres 18 de maig de 2012, a les 18.00 h, es va celebrar a la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa l'acte anual de lliurament de premis als usuaris i usuàries més participatius en general, i dels clubs de lectura i dels grups de conversa Xerrem en particular, amb la participació d'alumnes i parelles lingüístiques del Centre de Normalització Lingüística (CNL) de les Terres de l'Ebre.

Foto de grup dels participants a l'acte de lliurament de premis

Amb aquesta iniciativa es volia aconseguir que els seleccionats es motivessin encara més per continuar gaudint d'uns bons moments d'oci per introduir-se al món de la lectura i a la conversa en català a través de les tertúlies mensuals i dels grups de conversa.

Al maig, tertúlia sobre el llibre *El Corsari Negre*

El 23 de maig, a les 18.00 h, va tenir lloc la tertúlia sobre el llibre de lectura fàcil proposat per llegir al mes de maig, *El Corsari Negre*, d'Emilio Salgari.

Participants a la tertúlia sobre el llibre de Salgari

Prèviament es va facilitar una guia de lectura, tant a l'alumnat com a les parelles lingüístiques, per poder fer la lectura i treballar el text, fer-ne la comprensió lectora i el comentari posterior. Els alumnes i els aprenents van participar activament en la tertúlia. Unes 30 persones van demanar el llibre en préstec.

Al juny, *Ocells de pas*, videoconferència amb el cantautor Miquel Pujadó

Dins de la sèrie d'activitats de la Xarxa de Biblioteques sobre els poetes i cantautors catalans, el dimecres 6 de juny de 2012, a les 18.00 h, va tenir lloc a la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa una altra videoconferència que, amb el mateix títol *Ocells de pas*, dirigí el cantautor i professor Miquel Pujadó.

*Una imatge de la videoconferència **Ocells de pas**¹⁹*

En aquesta segona edició, hi hagué noves lectures dels autors catalans a càrrec d'alumnes del CNLTE. Els escollits: Jordi Sarsanedas, Joan Vinyoli, Olga Xirinachs i altres, que foren llegits en veu alta pels alumnes. Prèviament es

¹⁹ Informació i fotografia extretes del bloc de la Biblioteca Marcel·lí Domingo, de Tortosa:

<http://bibliotecamarcelldomingo.blogspot.com.es/>

prepararen els textos a l'aula amb la professora. Aquesta videoconferència també es portà a terme simultàniament amb altres biblioteques, com ara la de Lleida.

Al juny, llegim i comentem *L'Odissea*, d'Homer

El dimecres 27 de juny de 2012, a les 18.00 h, va tenir lloc la tertúlia sobre el llibre del mes, que al juny va ser el clàssic grec *L'Odissea*, d'Homer.

*Un moment de la tertúlia sobre **L'Odissea**, d'Homer*

Els alumnes i les parelles lingüístiques participants van sol·licitar en préstec prèviament el llibre a la Biblioteca Marcel·lí Domingo, el van llegir en veu alta, van comentar-lo i van aclarir els dubtes sobre el lèxic

Al juliol, la Ruta literària Despuig per als usuaris no catalanoparlants

El divendres 13 de juliol de 2012 va tenir lloc la ruta literària sobre l'escriptor tortosí renaixentista **Cristòfol Despuig**, adaptada per primera vegada a lectura-audició fàcil per Ester Martí, del CNL Terres de l'Ebre, ja que anava especialment adreçada a alumnes dels nivells bàsics i participants al programa Voluntariat per la llengua. L'activitat l'organitzava la Biblioteca Marcel·lí Domingo.

Prèviament, es va adaptar els textos de Despuig (s. XVI) als criteris de la lectura fàcil. També es van preparar unes preguntes perquè els alumnes i aprenents no catalanoparlants cerquessin les respostes fent atenció a determinats elements patrimonials de Tortosa que es visitaren durant la ruta literària, com la catedral, el portal del Romeu, el Palau Oliver de Boteller, la plaça de l'Absis, etc.

A continuació, el grup es va adreçar als Reials Col·legis, on els alumnes i aprenents van poder veure els llibres antics de Tortosa, amb una explicació a càrrec del director de l'Arxiu Històric de les Terres de l'Ebre. La ruta va acabar a l'Espai Sant Domènec, on es va visualitzar un documental sobre la història de Tortosa i la Festa del Renaixement, amb les explicacions de la dinamitzadora del Centre d'Interpretació del Renaixement, ubicat en aquesta antiga església.

*Els alumnes i aprenents participants a la **Ruta Despuig** escolten els diàlegs de Cristòfol Despuig i d'altres personatges històrics²⁰*

Al setembre, tertúlia sobre el llibre *Ivanhoe*

El dimecres 26 de setembre de 2012, a les 18.00 h, va tenir lloc la tertúlia sobre el llibre del mes, **Ivanhoe**, d'Elena O'Callaghan.

El llibre es va sol·licitar en préstec múltiple al Centre de Préstec i Serveis Especials (CEPSE) de la Xarxa de Biblioteques de Catalunya; d'aquesta manera, els alumnes, voluntaris i aprenents del programa Voluntariat per la llengua van poder llegir-lo prèviament i comentar-lo a la tertúlia mensual a la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa. També es va fer una activitat de frases fetes sobre el verb *caure* amb el nom "Estar si cau no cau", per millorar els recursos lingüístics dels aprenents i alumnes no catalanoparlants.

²⁰ Informació i fotografia extretes del web del CNL Terres de l'Ebre: www.cpnl.cat/xarxa/terresebre. A l'annex d'activitats hi ha els textos de Despuig adaptats i preguntes per a l'itinerari.

*Tertúlia sobre **Ivanhoe** amb la participació d'alumnes i parelles lingüístiques²¹*

A l'octubre, celebració de la Castanyada al CLF

La Castanyada²²

El dimecres 31 d'octubre de 2012, a les 18.30 h, es va celebrar la Castanyada, després de la lectura en veu alta i el comentari sobre el llibre del mes. Es va celebrar aquesta festivitat catalana amb un berenar de panellets, pastissos i mistela. Els alumnes, els usuaris de la Biblioteca i les parelles lingüístiques assistents van poder degustar aquests dolços tradicionals mentre feien la tertúlia sobre el llibre del mes: **Maurice o la cabana del pescador**, de Mary Shelley, amb lectura adaptada. Aquesta història passà a Torquay, un poble mariner del sud d'Anglaterra i justament una alumna i aprenent angles, lectora assídua del CLF, té els orígens en aquesta població i va aprofitar l'ocasió per parlar-ne.

Èxit de participació a la tertúlia del novembre

El 28 de novembre de 2012, a les 18.00 h, va tenir lloc a la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa la tertúlia mensual sobre el llibre de LF proposat per a la

²¹ Informació i fotografia extretes del web del CNL Terres de l'Ebre: www.cpnl.cat/xarxa/terresebre

²² Informació i fotografia extretes del web del CNL Terres de l'Ebre: www.cpnl.cat/xarxa/terresebre

lectura conjunta de parelles lingüístiques i alumnat del Consorci per a la Normalització Lingüística. El llibre escollit va ser **Trampa de foc**, de Núria Martí

Hi van assistir 20 persones entre alumnes, voluntaris i aprenents de procedències tan diverses com Senegal, Pakistan, Holanda, Anglaterra, Sud-amèrica, Marroc i Catalunya. En total es van sol·licitar en préstec 35 exemplars. A la tertúlia es va fer la lectura en veu alta d'alguns fragments del llibre esmentat i seguidament va tindre lloc un petit debat sobre els drets de les dones, dels treballadors, etc., ja que l'argument de l'obra versa sobre la història del 8 de Març, Dia Internacional de les Dones Treballadores, que té l'origen al principi del s. XX a Nova York. Molts assistents desconeixien l'origen d'aquesta diada.

*Tertúlia sobre el llibre **Trampa de foc**, col·lecció Aktual, de La Mar de Fàcil Editorial, especialitzada en llibres de lectura fàcil.*

Nadal al Club

El dimecres 19 de desembre de 2012, a les 18.00 h, va tindre lloc la tertúlia sobre el llibre del mes i s'ha celebrat un berenar de Nadal a la Biblioteca Marcel·lí Domingo, amb el títol **De Collbató a Chamartín, la Guerra Civil explicada per un nen**, de Núria Martí Constans, professora del CPNL i escriptora.

Tertúlia sobre el llibre i berenar de Nadal al CLF²³

Aprofitant l'avinentsa de la proximitat de Nadal, es va explicar la tradició i es va cantar la cançó del Tió. També es van cantar **nadales** d'altres països com Romania. Entre tots els i les assistents es va preparar un berenar amb dolços típics com torrons, cóc, vi i altres. Unes 30 persones entre alumnes i parelles lingüístiques havien demanat el llibre en préstec i el van llegir prèviament. A la tertúlia hi van assistir 15 persones de diverses procedències: Senegal, Colòmbia, Anglaterra, Pakistan, Equador, Romania i Catalunya.

Tertúlia sobre *Els tres mosqueters* al gener

El dimecres dia 30 de gener de 2013, a les 18.00 h, va tenir lloc a la Biblioteca Marcel·lí Domingo la tertúlia sobre el llibre d'Alexandre Dumas *Els tres mosqueters*, que coordina el CNL Terres de l'Ebre amb la Biblioteca.

Hi van assistir 15 persones entre parelles lingüístiques i alumnes dels cursos de català. Es va fer la lectura en veu alta de diversos fragments del llibre, el

²³ Informació i fotografia extretes del web del CNL Terres de l'Ebre: www.cpnl.cat/xarxa/terresebre

comentari del text i una conversa sobre el llibre. A més, i seguint el costum instaurat pels assistents, es va berenar i es va donar propòsar als presents altres activitats culturals de la ciutat. Un total de 35 persones van sol·licitar el llibre en préstec a la Biblioteca.

Tertúlia del mes de febrer sobre el llibre *Els castellers*

El dijous dia 28 de febrer de 2013, va tenir lloc la tertúlia sobre el llibre del mes, *Els castellers*.

*Tertúlia sobre el llibre **Els castellers***

Prèviament, trenta persones entre alumnes, usuaris i parelles lingüístiques van demanar el llibre en préstec i el van treballar a classe, on es va fer el passí d'un vídeo sobre aquesta manifestació de la nostra cultura tradicional i popular, que molts no coneixien.

A la tertúlia, hi van participar usuaris del CNLTE i de la Biblioteca Marcel·lí Domingo de nacionalitats diverses: Colòmbia, Equador, Hondures, Senegal, el Pakistan, Marroc, Romania, etc. Es va fer la lectura en veu alta d'alguns passatges i es portar a terme la tertúlia amb aportacions sobre la cultura popular dels diferents països dels participants. En acabat, els participants van tornar el llibre i ja es van endur el del mes de març.

Nou èxit de participació a la tertúlia sobre el llibre de l'abril

Trenta persones entre alumnes, usuaris i aprenents del programa Voluntariat per la llengua (VxL) llegeixen el llibre de lectura adaptada **La casa sota la sorra**,

de Joaquim Carbó, i uns altres quinze participen a la tertúlia del mes a la Biblioteca Marcel·lí Domingo, que va tindre lloc el 4 d'abril de 2013.

*Un moment de la tertúlia sobre **La casa...** a la Biblioteca*

Cada vegada més gent llegeix el llibre del mes i participa a les activitats proposades. Durant els mesos de març i abril més de 30 persones van llegir el llibre proposat, **La casa sota la sorra**, i unes altres quinze persones, entre alumnes, usuaris, aprenents i voluntaris, van participar a la lectura en veu alta i a la tertúlia sobre el llibre adaptat. Aquesta activitat cada vegada té més adeptes i de més variada procedència: Senegal, Mali, Pakistan, el Marroc, Colòmbia, Bolívia, Equador, Catalunya, etc.

*Portada del famós llibre de Joaquim Carbó que, amb el títol **La casa sota la sorra**, ha adaptat Toni Sala per a la col·lecció Llibre obert.*

13. CONCLUSIONS

La hipòtesi inicial plantejada ha quedat refutada: “Les 4 habilitats comunicatives dels nous aprenents de llengua milloren a partir de la lectura de textos de LF i de la participació a les activitats de l’aula i en un club de LF”.

Activitats receptives (CL i CO): La lectura, la comprensió de text i el comentari oral sobre textos de LF contribueix a donar confiança a l’hora de llegir i conèixer textos nous. També contribueix a conèixer la llengua i la cultura catalanes per part dels alumnes no catalanoparlants adults (annex 3).

Activitats productives (EO i EE): Treballar els textos de LF a l’aula a través d’un enfocament comunicatiu per tasques millora l’expressió oral i escrita dels aprenents. També els fa augmentar els recursos lingüístics i millorar el vocabulari (vegeu EE annex 4).

Socialització i autoconfiança: La participació en actes comunicatius com la lectura en veu alta, les tertúlies dels clubs de LF, etc, fa augmentar les competències socials i lingüístiques de l’aprenent, i també l’autoconfiança a mitjà i a llarg termini. La LF és una bona eina per *enganxar* les persones amb dificultats especials o amb poca formació a l’hàbit lector i fer-los agafar seguretat com a lectors i com a aprenents.

Habilitats comunicatives i ús oral: El fet de treballar textos de LF a classe i als CLF contribueix que els alumnes o aprenents es puguin comunicar més eficaçment en diverses situacions espontànies, dins i fora de l’aula. Llegir en veu alta és una pràctica que contribueix a millorar la pronúncia tant d’una L1 com d’una L2 i a augmentar la competència ortogràfica i ortoèpica dels aprenents.

Coneixement de l'entorn sociocultural: Els textos de LF representen un enriquiment personal i acadèmic, com a facilitació en l'adquisició de nous continguts, coneixement de l'entorn sociocultural. El treball amb textos de LF és un pont per ajudar a recórrer més eficaçament el camí entre la cultura i els coneixements d'origen i els de destinació. També són una eina d'integració lingüística, cultural i social en la societat d'acollida (vegeu annex 2).

Aprentatge significatiu: L'EA de la gramàtica ha de ser significatiu, cal plantejar seqüències didàctiques que posin l'èmfasi en la comprensió o en la producció d'un text. Alhora, les activitats que plantejem han de fer reflexionar sobre els mecanismes que empra la llengua d'aquest text. Així, cal incorporar la reflexió sobre els continguts i sobre les formes; sobretot, a través de la interacció o el diàleg. Aquest treball permetrà observar la llengua, la forma, les estructures lingüístiques del text i adquirir coneixements gramaticals i de contingut. Cal parlar per aprendre el que encara no sabem, cal incorporar l'oral exploratori per investigar, per fer-nos preguntes sobre l'ús de la llengua, per pensar²⁴. Ja s'ha dit més amunt que la llengua és l'instrument del pensament i el vehicle que ens porta al coneixement (vegeu activitats annex 3).

Els fruits de la lectura han de madurar: Especialment al principi del treball amb textos, un dels principals obstacles que cal superar és la resistència al "no l'entenc". Caldrà prendre paciència i esperar els fruits de la lectura, per comptes de la resposta "immediata" a què estan acostumats. Justament la resposta ràpida i no elaborada, s'oblida fàcilment. Per tant, cal insistir que, si es desconeix el significat d'una paraula concreta, s'ha de ser pacient i intentar deduir la informació del context. Els fruits han de madurar.

Però, a vegades, si el context no ha deixat clar el significat, cal explicar-lo i fer cercar al diccionari. La recerca i l'ús de recursos terminològics és un hàbit que sovint tampoc no tenen assolit. S'ha de promoure la consulta i la recerca als

²⁴ **Amb la mel a la boca** (bloc de Carme Bové, professora de l'assignatura "Mètodes d'ensenyament de llengua" de la UOC).

manuals escrits i en línia, que n'hi ha molts i de lliure accés (traductors, Optimot, etc.) .

Els aprenents que han treballat durant un curs, com a mínim, amb textos de LF o lectura adaptada, han millorat l'expressió escrita. En la mesura que comprenien millor els continguts i la verbalització d'aquests, milloren les activitats productives (EO i EE).

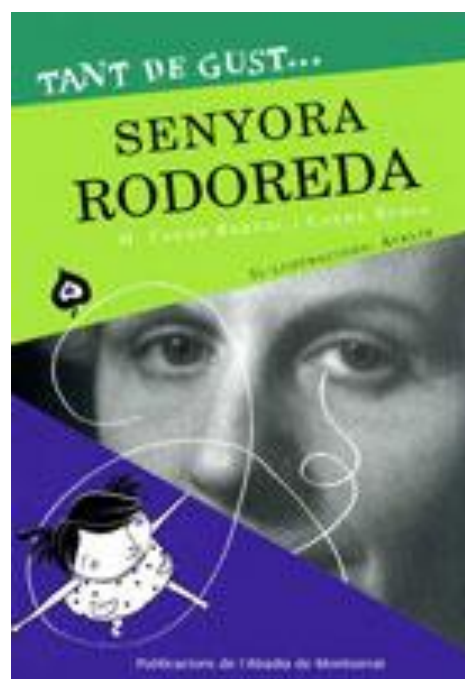
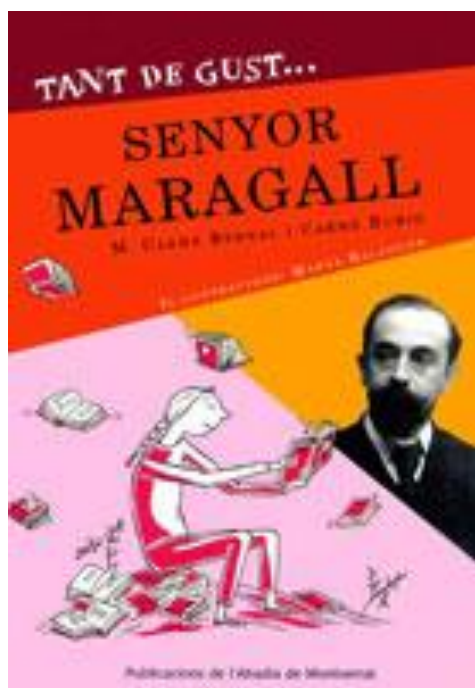
Selecció de textos: És imprescindible ser curós en la selecció dels textos. Cal escollir els que millor s'adaptin o responguin a les expectatives del grup. Es nota la variació en la capacitat d'expressar-se quan, per les causes que sigui, no es connecta amb el tema. L'estímul textual ha de ser eficient per a la millor comprensió i interiorització per part dels aprenents. És a dir, un text és més adient i significatiu si l'alumne l'ha entès a nivell cognitiu, i menys, si no comprèn les idees essencials o no domina el vocabulari per expressar-les, entre altres dificultats (vegeu annex 1).

Millora en les habilitats dels aprenents: Amb algunes variacions, es pot afirmar que hi ha hagut una millora en la forma (organització i presentació de treballs) i en l'ortografia. Un altre fet positiu ha estat el "salt" a expressar-se en català d'alguns alumnes nouvinguts que, per manca de confiança, per vergonya, per manca de vocabulari essencial, verbs etc., eren molt reticents a fer-ho. No cal dir que la comprensió, la paciència, la tolerància, el suport i la persuasió han estat imprescindibles per ajudar-los a fer un "salt" que no és gens fàcil per a la majoria de persones, sobretot adultes i, sovint, amb manca de base formativa (vegeu annex 4).

Autoconfiança i pràctica: La millora en l'expressió oral s'ha basat més en la autoconfiança que dona la pràctica, dins un ambient distès i amigable. L'aprenent veu que l'important és "llançar-se a la piscina", encara que sigui amb flotador (com els dic sovint). S'insisteix molt que no és important equivocar-se, sinó provar-ho. Tant a l'hora de llegir i comprendre, com de parlar i escriure. I la LF és un bon *flotador* per fer-los agafar confiança dins de la *piscina* de la lectura.

Perfil dels aprenents: Hem de ser molt conscients que és difícil que els aprenents adults no catalanoparlants puguin adquirir registres i nivells d'expressió diferents dels que formen part del seu entorn.

Hi ha hagut una certa transformació en la relació interpersonal i en l'aproximació a l'expressió més espontània col·loquial en català en els usuaris més habituals del CLF. També en aquest cas, els canvis acostumen a ser graduals i a més llarg termini. Potser l'element més destacable també ha estat la "connexió" amb els textos de LF per part de l'alumnat, que abans es considerava incapaç de llegir i d'expressar-se en públic en català, o fins i tot en la seva pròpia llengua. Al capdavall, això és el més important: aconseguir un ús oral espontani del català fora de l'aula.

Portades de llibres de la col·lecció de lectura fàcil **Tant de gust...**, de l'editorial Publicacions de l'Abadia de Montserrat, per fer conèixer els autors catalans

ANNEX 1. RECURSOS D'INTERÈS

1.1. WEBS ESPECIALITZATS I DIRECTRIUS

- **'Directrius per a materials de lectura fàcil'**

El coneixement d'aquestes directrius és imprescindible per fomentar la democràcia del coneixement i la comprensió lectora, per elaborar materials, textos, webs, etc., seguint els criteris de lectura fàcil (LF) adoptats internacionalment i promoguts per diversos organismes com la UNESCO, l'IFLA, etc. Podeu trobar l'adaptació al català d'aquestes directrius al web del COBDC (Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de Catalunya). Les han adaptat entre l'ALF i el COBDC.

<http://www.cobdc.org/pdf.html>

- **Associació de Lectura Fàcil (ALF)**

És una entitat sense ànim de lucre, integrada per professionals del món educatiu i bibliotecari, que treballa per apropar la lectura a les persones amb dificultats lectores i de comprensió. El seu principi és la democràcia lectora: tothom ha de poder tenir accés a la informació, a la literatura i a les notícies.

Col·laboren amb entitats, editorials, biblioteques i institucions públiques que comparteixen aquest principi, i els assessoren en l'elaboració de textos basats en els criteris de LF.

www.lecturafacil.net

- **Manifest de la IFLA / UNESCO sobre la Biblioteca Pública**

http://www.cobdc.org/publica/manifestos/manifest_bp.html

Disposición adicional tercera. Del acceso a la lectura, al libro y a las bibliotecas de las personas con discapacidad, de la Ley 10/2007, de 22 de junio, de la lectura, del libro y de las bibliotecas: *Los planes de fomento de la lectura y los programas de apoyo a la industria del libro tendrán en cuenta las necesidades particulares de las personas con discapacidad, especialmente en la promoción,*

difusión y normalización de formatos y medios accesibles, como los soportes en alfabeto braile, los soportes sonoros, los soportes digitales o los sistemas de lectura fácil.

<http://www.boe.es/buscar/pdf/2007/BOE-A-2007-12351-consolidado.pdf>

- La **Federació Internacional d'Asociaciones I Instituciones Bibliotecàries (IFLA)** és el principal organisme internacional que representa els interessos dels usuaris, dels serveis bibliotecaris i de la documentació. És el portaveu a nivell mundial dels professionals de les biblioteques i la documentació. Enguany, celebra el seu congrés anual a Singapur

<http://www.ifla2013.com/> - <http://www.ifla.org/ES/about>

- **Pla de Foment de la Lectura 2008-2011**

El Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació presenta el Pla de Foment de la Lectura, que és quadriennal i pretén millorar l'hàbit i la competència lectora entre la població. De forma paral·lela, el Pla posa l'accent específic en la promoció de la lectura en llengua catalana, amb el convenciment que és una eina de progrés nacional i de cohesió social.

- ***Estudi de foment de la lectura***

Estudi promogut per la Generalitat per poder implementar polítiques i actuacions adreçades a fomentar l'hàbit lector en diferents col·lectius, i sobretot en aquells que tenen més dificultats per accedir al coneixement i a la informació per diverses causes com: analfabetisme funcional, disminucions psíquiques i sensorials, manca de formació acadèmica, estudiants del català com a segona llengua, etc.

http://www20.gencat.cat/docs/Biblioteques/Tematic/Documents/Arxiu/Activitats/Estudi_foment_lectura.pdf

- ***El camino más fácil. Directrices europeas para generar información de fácil lectura***

A la pàgina web de la Fundación SIDAR hi podreu trobar molts de recursos, grups de treball i de debat, informació, directrius, plans, jornades, etc., per fomentar l'accessibilitat al coneixement per a col·lectius amb dificultats. Entre altres, trobareu aquest document, que versa sobre les directrius europees en aquest àmbit.

<http://www.sidar.org/recur/desdi/pau/directriceseuropeas%20para%20facilitar%20la%20lectura.pdf>

- ***La educación inclusiva: Lecturabilidad y legibilidad, dos aliadas de la comprensión lectora***

Document per a professors, pedagogs, dinamitzadors, monitors, etc., per treballar la comprensió lectora amb aprenents amb dificultats especials.

<http://www.cuadernointercultural.com/lecturabilidad-legibilidad-comprension-lectora/>

1.2. BIBLIOGRAFIA

- ***L'educació a Catalunya durant la Generalitat 1931-1939*** (Ramon Navarro, Edicions 62, col. Llibres a l'abast, p. 75). El foment de la lectura i l'escriptura dins del mètode pedagògic de l'escola activa, coeducacional i laica de la Generalitat durant l'època de la II República.
- ***Situació actual d'organitzacions de Lectura Fàcil en països petits: Suècia, Noruega, Dinamarca, Finlàndia i Letònia*** (Sundin, Maria, *BiD Textos Universitaris de Biblioteconomia i Documentació*, núm 20, juny 2008)
- ***Materials de lectura fàcil: anàlisi, directrius internacionals i proposta per a elaborar aquests materials a Catalunya*** (Mayol, Carme; Salvador, Eugènia. Barcelona: FUS, Grup de Fundacions, 1999).

- **Trobada d'entitats ciutadanes a l'entorn de la lectura. *La Lectura Fàcil, una eina d'inclusió social*.** Barcelona. 30 de novembre de 2007.
- ***La lectura fàcil, una necessitat per a la inclusió de l'alumnat nouvingut d'ESO*** (Serra, Jaume; llicència d'estudis retribuïda, modalitat A. Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya. Curs 2007-2008. Treball sobre l'aplicació dels criteris de Lectura Fàcil al text de la novel·la ***La fletxa negra***, de la qual l'autor n'ha fet lectures de prova amb alumnes d'ESO de llengües no romàniques (xinès, àrab i amazig). A la seva pàgina web, Jaume Serra ofereix models de comunicats del centre educatiu per a les famílies, en Lectura Fàcil.

<http://xtec.cat/~jserra18/>

- **“La Lectura Fácil: un proyecto a favor de la inclusión social”. *Boletín del Real Patronato sobre Discapacidad*, núm. 68** (Salvador Mencerré, Eugènia; desembre 2009)
- ***La lectura: una necesidad para la inclusión social y la democracia*.** FIAPAS. Separata. Núm. 129 (2009) p. I-XVI. Olivé, Mª José.

1.3. EDITORIALS I COL·LECCIONS ESPECIALITZADES EN LF O LECTURA GRADUADA PER A ADULTS

- Editorial La Mar de Fàcil, col·leccions “Tu pots”, “Història de...”, “A mitja veu” i “Aktual”
- Editorial Castellnou, col·lecció “Kalafat”
- Eumo Editorial, col·lecció “Català fàcil”
- Publicacions de l'Abadia de Montserrat, col·leccions “Llegim” i “Tant de gust”
- Editorial Tàndem, col·lecció “Exprés”
- Editorial Sirpus, col·lecció “Entre dos mons”

1.4. APRENTATGE DEL CATALÀ COM A SEGONA LLENGUA

- **MECR. Marc europeu comú de referència per a l'ensenyament de llengües: capítol 5 “Les competències de l'usuari o l'aprenent”**

Especialment referit als nivells A2, B1 i B2, amb les referències específiques per habilitats comunicatives i per nivells d'aprenentatge).

<http://www20.gencat.cat/portal/site/Llengcat/menuitem.b318de7236aed0e7a129d410b0c0e1a0/?vgnextoid=7b76bd051ca62110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=7b76bd051ca62110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default>

- **«En català, llegim i parlem». Iniciació a la lectura i la conversa en català. Llengua i Ús.** Revista Tècnica de Política Lingüística. Núm. 40 (tercer quadrimestre 2007) . Serradell Meler, Laura (CNL de Badalona i Sant Adrià); Pérez Arnau, Carme (Òmnium Cultural del Barcelonès Nord).
- **Amb la MEL a la boca** (bloc de Carme Bové, professora de la UOC, sobre la metodologia de l'ensenyament-aprenentatge de la llengua catalana). Sobretot la referència als elements textuais: adequació, coherència, correcció etc., als nivells Bàsic, Elemental i Intermedi.
- **Ensenyar llengua** (Cassany, D.; Sanz, G.; Luna, M., 1993, 7a edició) Graó. (“Didàctica de la llengua i la literatura”, 106). Sobretot el capítol 6 sobre expressió escrita i 7, el sistema de la llengua i el text.
- **Aprendre llengües** (web d'Enric Serra, un ensenyant de llengües amb comentaris setmanals i experiències interessants i enriquidores, debats entre professors, estudiants, etc.). Sobretot els apartats sobre català i lectura fàcil.

<http://enricserrabloc.blogspot.com/>

Web de llengua catalana (Secretaria de Política Lingüística):

- Programes de llengua catalana per a l'ensenyament d'adults (específicament dels nivells Bàsic, Elemental i Intermedi)
- Programacions de llengua catalana (específicament per als nivells Bàsic, Elemental (no catalanoparlants) i Intermedi (catalanoparlants amb baixa formació)

Apartats:

-
- [Llocs per aprendre català. Cercador](#)
-
- [Recursos per aprendre català. Cercador](#)
-
- [Recursos per al professorat](#)
-
- [Acolliment lingüístic](#)

<http://www20.gencat.cat/portal/site/Llengcat/>

1.5. EXPERIÈNCIES

Centre de Normalització Lingüística Terres de l'Ebre, del Consorci per a la Normalització Lingüística. El seu personal coordina diferents activitats de foment de la lectura, lectura en veu alta i coneixement dels nostres autors a través del Club de Lectura Fàcil de Tortosa i la Biblioteca Marcel·lí Domingo.

www.cpnl.cat/xarxa/cnlterresebre

Bloc de la Biblioteca Marcel·lí Domingo de Tortosa, que organitza moltes activitats de foment de la lectura, lectura fàcil per a col·lectius amb dificultats, grups de conversa en català, francès, anglès, alemany, etc. El Club de Lectura Fàcil se celebra a la seva seu en coordinació amb el CNL Terres de l'Ebre.

<http://bibliotecamarcellidomingo.blogspot.com.es/>

Consorci per a la Normalització Lingüística, que organitza activitats de llengua, cultura i cohesió als 22 CNL extesos per Catalunya, entre les quals els CLF, activitats de foment de la lectura, de coneixement i difusió dels nostres autors, etc.

<http://www.cpnl.cat/llengua-i-cultura/clubs-lectura.html>

Fundació Jordi Sierra i Fabra (Espanya) y Fundación Taller de Letras Jordi Sierra i Fabra para Latinoamérica (Colòmbia)

Jordi Sierra i Fabra és un autor molt conegut per infants i joves, amb una llarga trajectòria literària i editorial que, a més, té una fundació que té la finalitat de promoure la lectura i l'escriptura arreu del món, i, sobretot, per als col·lectius més desafavorits.

http://www.sierraifabra.com/ant/secciones/Fundacio_JSF/index.php

GRETEL

És un portal que agrupa les activitats de docència i recerca relacionades amb la literatura infantil i juvenil que es generen a la Universitat Autònoma de Barcelona. S'hi pot trobar experiències, activitats, recomanacions, publicacions i intercanviar informació.

<http://www.literatura.gretel.cat/>; www.gretel.cat

Leer es como ser pescador (Teresa Colomer)

Article molt interessant sobre els avantatges de llegir per a l'aprenentatge, que es pot descarregar en .pdf del web GRETEL.

<http://www.literatura.gretel.cat/sites/default/files/entrevistacolomer.pdf>

- Paíno Sáez, Gabriela R. ***Projecte de creació d'un club de Lectura fàcil en català a la biblioteca comunal de La Massana (Principat d'Andorra)***

Pràcticum de la UOC. La Massana, desembre 2008.

Estudi que detalla el procés de creació d'un club de Lectura Fàcil a la població andorrana de la Massana per a persones immigrants que aprenen el català.

Club de Lectura Fàcil de la Biblioteca Mestre Martí Tauler de Rubí.

<http://www.lamevalecturafacil.blogspot.com/>

ANNEX 2. Un exemple de text narratiu: fragment d'una llegenda popular de les terres de l'Ebre sobre l'expulsió dels moriscos adaptada a LF

Moros, olives i estornells²⁵

(.../...) Els carros, els cavalls i
algunes persones a peu avançaven pel camí.
Uns rere els altres, en filera,
caminaven per la vora del riu Ebre.
Hi havia una filera molt llarga de gent, cavalls i
carros carregats.
Avançaven cap al port de la Ràpita, a la mar
Mediterrània, al final del riu Ebre.
Els moriscos d'altres pobles també feien
el mateix camí.
Tot allò pareixia una trista processó.
Tothom en silenci, quasi no parlava ningú.
El vent de dalt acompanyava la llarga marxa.
Caminaven a poc a poc, riu avall,
en direcció a la mar Mediterrània.
Després d'un dia de camí de carro,
van arribar prop de les muntanyes del Montsià.
Des des d'allà dalt ja es veia la mar al fons.

Els Bennassar van arribar al port de la Ràpita
cap al tard.

Al port hi havia vaixells molt grans ancorats.

Hi havia molts de soldats donant ordres.

Els soldats comprovaven unes llargues llistes
de persones morisques.

Molts homes anaven d'aquí cap allà.

Es veia molta activitat al port.

Els soldats obligaven la gent a dirigir-se de pressa
cap als vaixells.

Hi havia llargues fileres de persones esperant
per pujar als vaixells i
no podien anar més de pressa.

Es veia molta gent junta, amb animals, paquets,
fardells, carros, etc.

Els soldats donaven ordres cridant i
empenyien la gent.

Alguns feien moure la gent amb les llances.

Els moriscos estaven molt nerviosos i tenien temor.

Els soldats passaven llista i deien els noms de les
famílies que s'havien d'embarcar.

També deien el nom del poble d'on venien:

- Família Bennassar, del lloc d'Atzenetes,
prop de Tortosa –
va dir el soldat que passava llista.
- Molt bé, endavant, no us pareu aquí –
va dir un altre soldat amb veu forta.

I llavors els dos carros dels Bennassar van avançar
cap al moll.

Un carro el conduïa el Toni i l'altre carro, el pare.

Els Bennassar miraven de reüll els soldats,
però no gosaven dir ni una paraula.

²⁵ Fragment de la llegenda, escrita per a lectura fàcil, en procés de publicació.

La temor i la pena no els deixaven parlar.
Van esperar moltes hores per embarcar als vaixells.
Van dormir al costat als carros com van poder
fins que es va fer l'hora de pujar als vaixells.
Els xiquets tenien gana i son. Alguns ploraven.

L'endemà, només fer-se de dia, la família Bennassar
i el Toni van sortir cap a l'Àfrica.
Van embarcar en un gran vaixell de la flota del Rei.
Alguns no tornarien mai a veure la seva terra,
altres tardarien molts anys a poder tornar.

Allà, prop del riu Ebre, van quedar els camps
d'oliveres abandonats,
i les cases buides, en silenci.
Només se sentia el cant dels estornells.
Els estornells tornaven de l'Àfrica cada any.
Els estornells menjaven olives.
La llegenda diu que els estornells són les ànimes
dels moriscos que van expulsar,
que tornen cada any en forma d'ocell
per poder visitar la seva terra. (.../...)

Felip III ordenà l'expulsió dels moriscos (1609), cosa que va perjudicar moltíssim l'agricultura valenciana i la de les terres de l'Ebre (al quadre, al·legoria d'aquest fet).

ANNEX 3. ACTIVITATS DE COMPRENSIÓ (CO I CL), LECTURA, COMENTARI DE TEXT (EE) I CONVERSA (EO) SOBRE TEXTOS DE LECTURA FÀCIL I LECTURA ADAPTADA

ANNEX 2.1. TEXTOS DE *LOS COL·LOQUIS DE LA INSIGNE CIUTAT DE TORTOSA*, DE CRISTÒFOL DESPUIG (S. XV), ADAPTATS A LECTURA I AUDICIÓ FÀCILS PER A LA RUTA LITERÀRIA

Els fragments de textos de **Despuig** que trobareu a continuació pertanyen a una obra de l'autor del s. XV en forma de col·loquis entre diferents personatges. La **Biblioteca Marcel·lí Domingo** en va organitzar diverses rutes literàries sobre Despuig. Com a professora d'alumnes no catalanoparlants del CNL Terres de l'Ebre, vaig adaptar alguns dels textos de Meritxell Aixarch (dinamitzadora de la Biblioteca) per poder organitzar una **ruta** per a l'alumnat. Els **personatges** anaven vestits d'època i recitaven els seus diàlegs a la vora dels diferents edificis i monuments històrics de la ciutat. Mentrestant els alumnes havien d'escoltar-los i cercar una sèries d'elements i objectes a partir d'unes preguntes que tenien en un full i que anàvem llegint al llarg del recorregut.

PALAU DESPUIG

LÚCIO: Com a recompensa per haver-lo ajudat en la guerra, lo rei va donar a Cristòfor Despuig el castell i lloc de Paüls, la torre de'n Corder de Jesús i una casa dins de la ciutat de Tortosa, al carrer de la Rosa. Aquesta casa avui porta el nom de Palau Despuig i està en aquest carrer, el de la Rosa

PALAU OLIVER DE BOTELLER

LÚCIO: Senyor Fàbio, aquell cavaller que parla amb lo mercader don Pedro és el nostre amic?

FÀBIO: Sí que ho és. Ja me pareixia a mi que era valencià, com don Pedro, però no l'havia conegut.

LÚCIO (a Don Pedro): Si no ho veig no me ho crec! Com és que esteu a Tortosa i no heu vingut a casa meua?

DON PEDRO: És que vaig arribar tan tard ahir a la nit que la porta del Pont de Barques ja estava tancada.

FÀBIO: La porta gran sí que se tanca a la nit, però la portella petita mai se tanca, per si la gent que viu fora de les muralles de la ciutat necessita alguna cosa.

LÚCIO: Per això hi ha els hostals allí a Ferreries, per a quedar-s'hi a dormir quan algú ve a la ciutat massa tard de nit, com li va passar anit a Don Pedro.

LO RIU EBRE GELAT I EL PONT DE BARQUES

DON PEDRO: Anem cap al pont, que el portal del Pont de Barques és el millor. Allí tenim mar i terra, perquè com aquest riu Ebre és tan gran pareix que siga la mar.

FÀBIO: Encara que és tan gran i poderós lo riu, tal com lo veieu, s'ha gelat i no corria gens.

DON PEDRO: Us burleu de mi! Això és impossible!

FÀBIO: Us dic la veritat. L'any 1506 es va gelar tot lo riu Ebre al mes de gener. I es va gelar tant que les persones podien passar-hi per damunt de forma segura. Fins i tot un home dalt d'una mula i tampoc s'enfonsà. També se troba escrit que l'any 1442 el riu se va gelar una altra vegada, i va ser lo dia 12 de desembre, però aquella gelada no va ser tan important.

LA CATEDRAL

DON PEDRO: Esta església és molt vella, abans era mesquita? Ho pareix.

LÚCIO: No va ser mai mesquita. La van edificar per a església, després que a Tortosa guanyessin la guerra los cristians aquesta darrera vegada.

DON PEDRO (dubta): Doncs pareix obra molt antiga. Quant de temps fa que la van edificar?

LÚCIO: Us ho diré: van començar a edificar-la l'any (1158) i la van acabar l'any (1178).

PLAÇA DE L'ABSIS

FÀBIO: Anem-nos-en a missa, que ja és l'hora.

LÚCIO: No passa res, fan missa des de les set a les onze contínuament. Però podem passejar-nos per la Catedral. Així, Don Pedro podrà veure les obres noves que s'hi ha fet.

DON PEDRO: Què bonica és la Catedral! Doneu gràcies a Déu per la joia que teniu. Quina magnífica obra és aquesta, amb los alabastres... I me pareix que estos alabastres estan millor que els vidres.

PORTAL DEL ROMEU

La guerra de la reconquesta cristiana

DON PEDRO: La guerra es va guanyar amb molta dificultat? Se va tardar molt a guanyar-la?

LÚCIO: Sí, hi va haver una gran dificultat, perquè los moros se van defensar molt bé. Però després van perdre la ciutat de Tortosa. Llavors se van refugiar al castell de la Suda i d'allí los van traure per la força de les armes sis mesos després.

DON PEDRO: Què és la Suda? És algun quarter de la ciutat més fort que la resta?

LÚCIO: El Castell de la Suda està dalt d'unes roques, al lloc més alt de la ciutat. Sobre aquestes roques altes passa la murada que encercla la ciutat. Diu lo refrany: "Forta és la roca, però més fort és qui la derroca".

Lo castell de fusta

Els cristians van construir un castell de fusta que van ajustar a la murada del Castell de la Suda. Però los moros tiraren moltes fustes i pedres grossíssimes sobre aquest castell de fusta. Los cristians van tornar a reparar lo castell de fusta i van posar-hi una xarxa de cordes molt grosses damunt per a defensar-se de les pedres que els tiraven des del Castell de la Suda.

D'aquesta manera, van poder assaltar i prendre lo primer Castell; després los altres dos castells, perquè els tres castells de la Suda estaven tancats dins de la murada que l'envoltava.

DON PEDRO: Dins d'aquest castell de fusta hi cabia molta gent?

LÚCIO: Hi van posar tres-cents homes.

Els procuradors de la ciutat inicien la desfilada des de la Catedral durant la Festa del Renaixement a Tortosa (www.festadelrenaixement.org)

BUSCA LES RESPOSTES A AQUESTES PREGUNTES DURANT LA RUTA LITERÀRIA DESPUIG

1) **Palau Despuig:** On és l'escut dels Despuig? Què hi ha a l'escut?_____

2) **Palau Oliver de Boteller:** Què hi ha a la façana?_____

3) **Catedral de Santa Maria:**

- La cara de quin personatge hi ha a la paret de fora?_____

- Com són les finestres?_____

4) **Plaça de l'Absis:** Què hi ha en aquesta plaça?_____

5) **Portal del Romeu:** Què significa aquest portal?_____

Quin personatge hi ha representat?_____

6) **Reials Col·legis – Museu:** Per a què es va construir aquest edifici?__

Quin rei porta la corona torta? Per què?_____

7) **Centre d'Interpretació del Renaixement:** On es troba el símbol de la mort? _____

On es guarden els arxius de les poblacions pròximes a Tortosa?

8) **Què t'ha agradat** més de tot el que hem vist? _____

*Gegants de Tortosa al·legòrics del Renaixement amb les figures de **Cristòfor Despuig** i la seva muller Mariana Curto. Fragment d'un text de Despuig amb una controvèrsia sobre la llengua catalana. Despuig va ser un gran intel·lectual i crític amb els governants. Va estar proscrit per aquest fet, tot i pertànyer a una de les famílies nobles de la ciutat. La Festa del Renaixement, que se celebra el darrer cap de setmana de juliol, recrea els personatges i l'època.*

**ANNEX.2.2.COMPREENSIÓ LECTORA SOBRE EL PRIMER CAPÍTOL DEL
LLIBRE *MAURICE O LA CABANA DEL PESCADOR*, de Mary Shelley**

**EXERCICI: Després de llegir el llibre, digueu si aquestes afirmacions són
vertaderes o falses**

1)	El poble de Torquay té port de mar	Vo F
2)	El foraster és un home elegant	Vo F
3)	El foraster pareix un bon home	V o F
4)	El foraster és un home moreno	V o F
5)	El foraster té la roba bruta	V o F
6)	El foraster porta una maleta	V o F
7)	Els ulls del noi són molt bonics	V o F
8)	El difunt es diu Devonshire de cognom	V o F
9)	La cabana del vell Barnet és dins del poble	V o F
10)	El vell Barnet era caçador	V o F
11)	Prop de la cabana hi ha una petita platja	V o F
12)	La dona de Barnet no podia caminar	V o F
13)	La dona de Barnet ensenyava els nens a llegir	V o F
14)	La dona de Barnet cobrava per ensenyar	V o F
15)	Barnet va morir abans que la seva dona	V o F
16)	Maurice és un noi de 13 anys que viu prop del mar	V o F

ANNEX 2.3. Sobre el llibre *Qui és el culpable?* (de Jaume Fuster)

Comentari de text i preguntes per a la tertúlia del CLF. També comentem les dites populars de la terra

- 1) De quines obres de Jaume Fuster se n'han fet pel·lícules? N'has vist alguna?
- 2) Qui és el protagonista d'aquestes històries? Quina feina fa? Per a qui treballa?
- 3) Segons el protagonista, com són els detectius? N'heu conegut algun? Us agraden les pel·lícules de detectius? Digues alguns de famosos.
- 4) Com era la Mariona Frau? A què es dedicava?
- 5) Què és un rossinyol?
- 6) Quin és el model de treball d'en Ramis i quin el d'Arquer? Amb quin t'identifiques més?
- 7) Digues un sinònim de "bidell".
- 8) Digues alguns sinònims de "pispar" que hi ha al llibre.
- 9) T'han robat mai? Has presenciat mai un robatori? Explica-ho.
- 11) Digues un sinònim de "jove", en el sentit indicat a "La torre misteriosa".
- 12) Digues el nom d'algun edifici modernista de Tortosa. Quin és l'arquitecte modernista més conegut al món?

DITES SOBRE EL TREBALL PER COMENTAR

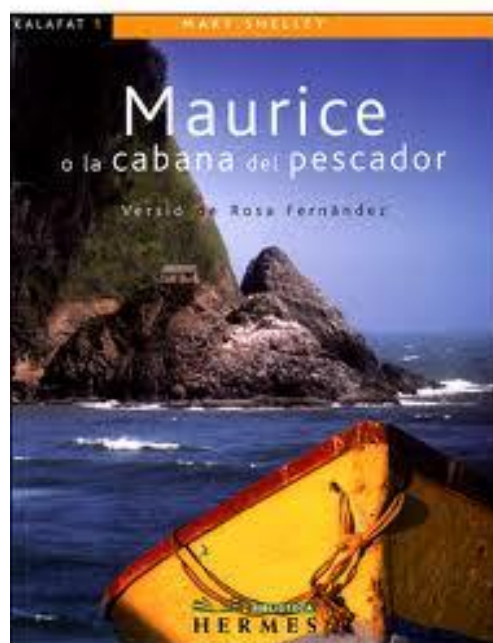
- *Qui no treballa en tot l'any, treballa el dia de cap d'any*
-
- *No mossegues la mà de qui et donar menjar*
-
- *Fes-ho gos, fes-ho gat. Fes-ho tu, que ho has manat*
-
- *Qui mana? Qui no creu*
-
- *Si vols estar ben servit, fes-te tu mateix lo llit*
-
-

DITES SOBRE EL MENJAR PER COMENTAR

- Menja brut i fes-te gord
- Mòriga Marta, mòriga farta
- Afarta'm i dis-me moro
- Ataconar-se, atipar-se com un lladre
- Menjant i bevent s'entèn la gent
- Atracar-se
- Bon plat i fondo!
- Fer quedar les dents contentes
- Fotre's fart (o afartar-se) com un lladre
- Menjar a dos queixos
- Menjar més que una revolta de riu
- Menjar més que una llima (o com una llima nova)
- Menjar més que una grípia

- Menjar per quatre
 - Menjar-se un bou amb les banyes
 - Menjar-se un bou per les potes
 - Omplir el ventre (o el païdor, o el pap)
 - Posar-se com un bou o com un bacó
 - Traure faves d'olla
 - Treure el ventre de pena (o de mal any)
 - Qui menja després de fart, treballa després de cansat
 - Vendre's per un plat de cigrons
-

Portada del llibre **Maurice o la cabana del pescador**, de Mary Shelley, versió de Rosa Fernández per a la col·lecció Kalafat

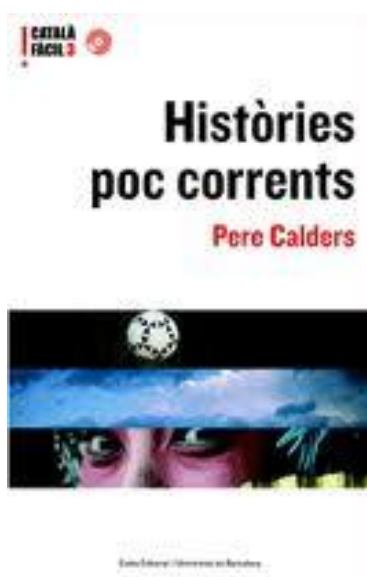
ANNEX.2.4. Històries poc corrents (Pere Calders): capítol “Mala gent”

Comentari de text i preguntes per a la tertúlia del CLF

EXERCICI: Llegeix aquest relat de Pere Calders i respon les preguntes.

- 1) On cita algú el protagonista a través d'una carta anònima?
 - 2) A quina hora el protagonista va a la cita?
 - 3) Quines coses li passen en arribar a l'adreça indicada?
 - 4) Què li diu el metge al protagonista quan es desperta a l'hospital?
 - 5) Què faries tu en cas de rebre a la bústia una carta anònima amb una cita? Hi aniries?
-

Portada de dos dels llibres de lectura graduada de la col·lecció Català fàcil, d'Eumo Editorial, amb audiollibre

ANNEX.2.5. Comentari de text i preguntes per a la tertúlia sobre un fragment del llibre *Robinson Crusoe*, de Daniel Defoe (Eumo Editorial). Treballem els interrogatius.

EXERCICI: Contesteu aquestes preguntes

1. **A quin** país va nèixer Robinson Crusoe?

2. **D'on** era el seu pare?

3. **Què** li agradava més a Robinson Crusoe?

4. **Quin** ofici volia fer ell i on volia anar?

5. **Qui** li va proposar de fer un viatge i a quin país?

6. **Quin** dia, mes i any ell se'n va anar a Hull?

7. **Què** li va passar en el seu primer viatge?

8. **Què** li va demanar el capità d'un vaixell a Londres, i ell ho va acceptar?

9. T'agrada el mar? **Per què**?

10. Has viatjat mai per mar? **On**? T'ha agradat l'experiència? Per què?

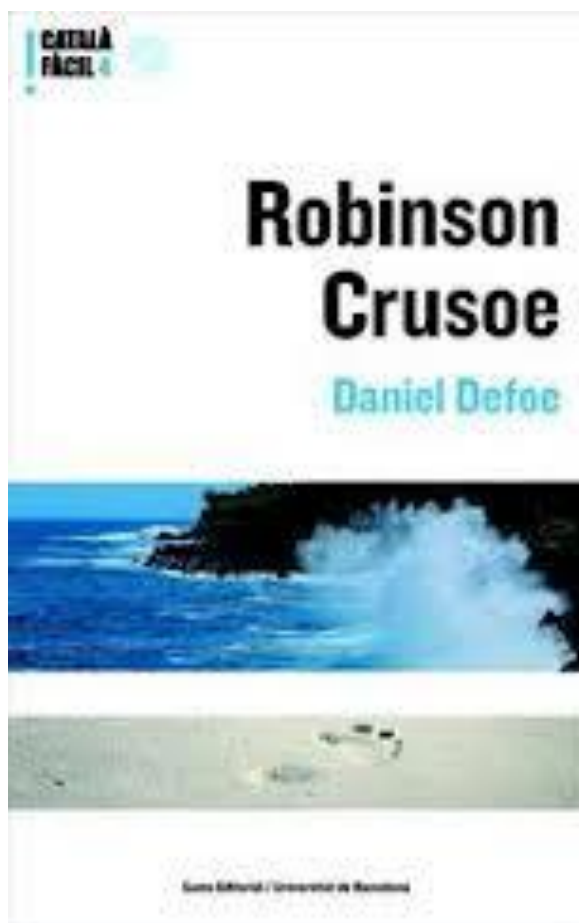
11. T'agraden les aventures? Per què?

12. **Què** t'agradaria fer que encara no hagis fet? Un viatge? Una activitat?

13. Creus que hi ha alguna semblança entre l'escriptor i el personatge? **Per què**?

14. T'agradaria l'experiència de viure un temps en una illa deserta? **Per què**?

*Portada de l'audiollibre **Robinson Crusoe**, de Daniel Defoe, col·lecció Català fàcil, Eumo Editorial*

ANNEX 2.6. Antoni Gaudí i la seva obra (col·lecció “Català fàcil”, Eumo Editorial)

Comentari de text i preguntes per a la tertúlia del CLF sobre el llibre i sobre l'estètica modernista

MODERNISME: Observeu l'obra de Gaudí: fumerals, columnes, trencadís de rajoles, vidrieres, sostres, escales, reixes, finestres, mobles, objectes, pintures, mosaics, etc. Busqueu per internet els edificis més famosos de Gaudí. Opineu sobre aquest estil de construir edificis i decorar-los.

PREGUNTES

- 1) Quines formes, animals o coses pots veure a l'obra de Gaudí?
- 2) Què et recorda o t'inspira l'obra de Gaudí?
- 3) Has visitat algun edifici d'aquest arquitecte?
- 4) Què et crida l'atenció del modernisme? T'agrada? Per què?
- 5) Quins edificis modernistes hi ha a les Terres de l'Ebre?

- 6) Com són?
 - 7) I a la resta del món? Quin t'agrada més? Per què?
 - 8) Com va aprendre Gaudí l'ofici d'arquitecte?
 - 9) Per què hi ha tants de colors en la seva obra?
 - 10) Per què Gaudí es va fer una persona religiosa al final de la seva vida?
 - 11) Com va morir?
 - 12) Quina és la seva obra inacabada més important?
 - 13) Has visitat mai alguna obra de Gaudí?
 - 14) Digues algunes de les seves obres més importants.
 - 15) Què t'ha cridat més l'atenció de les seves obres?
-

Portada de l'audiollibre **La vida d'Antoni Gaudí**, de M. Rosa Bayà

La vida d'Antoni Gaudí

M. Rosa Bayà

Baixa Editorial / Universitat de Barcelona

ANNEX 4. TEXTOS D'EE ELABORATS PER USUARIS DEL CLF DE TORTOSA. L'EXERCICI DEMANAT ERA REDACTAR UNA CARTA PER A UN AMIC O FAMILIAR PER EXPLICAR COM ÉS EL NOU LLOC ON VIUEN

Estimada Rosa.

Alav... 7/5/2013

T'escric des del meu pis nou. hi ha molta llum. El pis està situat en la muntanya amb poc trànsit. Just a l'esquerra de casa hi ha un hort, en el hort hi ha varietat de verdures, fruites, plantats coliflor, julivert, col, enciam, tomàquets, cebes, faves, també hi ha hi ha albercocs, cireres, figues, raim, prunes, toronja, mandarina. Aviat hi haurà pastanaga, flors i gallines.

A la cantonada del hort hi ha el Seminari prop de casa hi ha la Residència Verge de la Cinta i el parc Nivera... al Parc Nivera hi ha una parada del IBUS.

Quan vindras a veure'm? hi haurà molta gent al estiu i bastant ambient.

Una abraçada

Aura

MOLT BÉ/

PARC NIVERA (ve de "niver")

Aura, Veneçuela (nivell A Bàsic)

Estimada Ester,

T'escric des del meu pis que jo
lloger al més passat. ~~Està~~ Aquest pis
en un barri que és molt tranquil,
amb molta gent però agradable.

El pis situat en un carrer llarg i ample
amb moltes botigues. Just a sota de
casa hi ha una fruiteria i al costat
una farmacia de coses natural i a la
cantonada un parament de la llar i
davant de aquest hi ha un tobac.

Hi ha una botiga de roba a davant
de edifici i hi ha un eglèsia al costat.
Però abans no n'hi havia una perroqueria de
homes aquí però ara hi ha una perroqueria
també aquí. Hi moltes bars i
un restaurant de Pakistan aquí.
Però en meu barri o en meu poble
n'hi ha un ~~collegio~~ colegio o universitat,
nosaltres anem en un altre poble
per estudiar i per aprendre ~~els~~ idiomes?

Quan vindràs a veure'm?
una abraçada,

~~Atqa~~

Atqa

Brigette Gutiérrez

Basic 3.

Estimada Carla,

7-05-13

T'escric des de la meua casa nova.
Esta molt bé, hi ha quatre habitacions molt
grans; El barri es bonic i tranquil, amb
molts arbres, hi ha molta natura.

La casa esta situada en una avinguda
molt ampla, hi ha poques botigues.

Pronte hi haurà un parc per els xiquets,
Però para aconseguir això, hi ha hagut
molta movilització dels veïns.

A prop de casa meua, hi ha un hospital
hi ha una Escola, també hi haurà una
Rambla per als discapacitats.

Una abraçada i Petons.

Brigette

MOLT BÉ

MOLT BÉ!

DALIA VALAITYTE

Estimada Inga,

Estic bé i molt contenta, T'estric
des del meu pis i del meu nuvi.

Ara nosaltres vivim en un barri
molt tranquil, hi ha poca gent,
però és tot molt agradable,
perquè estem a prop de la
natura. Al nou pis hi ha un
gran menjador i també una
gran cuina, dos habitacions
i dos lavabos. Hi ha una
terrassa, però petita. A prop
de casa hi ha un forn de
pa i un bar. Davant aviat
hi haurà un parc infantil,
també aviat hi haurà una
farmàcia, però ^{ara} no n'hi ha i
no n'hi haurà ~~cap~~ supermercat.
Quan vindràs a veure'm?
DALIA

Tortosa.

De Ingris Portillo

9/05/2013

Hola Esmaralda
soc Ingris
en aquest moment estic a casa
meva, el pis és molt bonic no és
tan gran amb pensava, però és
molt acollidor, té 3 habitacions
menjador, rebedor, i la sala, també
té una saleta petita per a fer el
cafè, està pintat de color blanc,
m'agrada moltíssim ~~espero~~ que pronte
puges vindre a casa meua per a que
veiges tot el que te he contat una
abraçada i molts de petons.

Ingris Yamileth Portillo

Johana Alvarez

Estimado Mauricio

7-05-13

T'escric des del meu pis nou. Hi ha molta
llum. ^{perque} totes les finestres son
de ^{vidre} cristall. Visc al poble, la gent es molt
agradable. Perque pel mati quan vaig
a treballar sempre em saluda totom.
El pis esta situat dalt de la farmacia renau.
alt front hi ha una fruiteria y tambe
esta a prop la imprenta.

el pis te ~~4~~ ha quatre habitacions
dos banyos la cuina, el menjador
el rebedor, que es molt grand i
bonic.

Hi ha una terrassa molt grand
M'agrada molt ^{donen} perque totes les
vistes donen al carter.
una abraçada molt forta y
Petons Records a la teva familia.

Joha Alvarez

MOLT BÉ

Estimada Germana,

Avui fa 4 mesos que estic vivint al meu pis nou a Tortosa. Tortosa és un poble bonic, molt tranquil i té un riu molt Gran.

A una part de Tortosa hi ha el meu pis que es troba en un barri molt ben situat, molt prop del edifici hi ha el Supermercat Mercadona, hi ha el CAP i hi ha molts Serveis Públics.

AL barri ~~hi~~ hi havia Semàfor, per això hi va haver accidents d'atropellaments als vianants, però fins ara no hi ha ^{mai} ~~hi~~ Però sí que hi ha el pas de vianants. Abans no hi havia tampoc carreteres ben fetes, però aviat n'hi hauran perquè l'Ajuntament els està arreglant.

Un petó

MOLT BÉ!

Latifa

El Prímer Mes

El Primer que us explicaré es, El Cap de Setmana passat i com
Cada Setmana només a l'estació de la primavera. Vaig anar
d'excursió amb els meus amics a les muntanyes, a la natura on hegi
la tranquil·litat. ~~va~~ vam marxar el matí i no hi vam tornar a la casa
fins la nit.

Aquell dia me vaig llevar a les Set del matí me vaig durar
esmorzar, abans de Sortir de casa vaig preparar totes
les coses que necessitare'.

El dia que vam anar feia bon temps
vam passar un dia fantàstic, extraordinari, escoler la muntanya,
jugar, passejar, ballar i escolta música, llegir llibres però prendre
el Sol etc. Després vam preparar per menjar vam ~~be~~ descansar una
estona.

I a la tarda quan vam tornar a casa moltos cansats però
satisfets, jo vaig anar dire ctament a dormir no en vaig
despertar fins al dia Següent.

iprou

	Bé ↑
--	------

Situació Cosmeet.

Tinc des de Catalunya, mes Exactament desde
l'aldea; es deu poble petit molt a prop
del la montanya (a 15 minuts) i també
molt a prop del mar. En el poble hi
ha Supermercat, botigues petites, també
hi ha la estació de tren molt a prop de
casa nostra i el millor de tot es que hi ha
la escola quinze be al costat de casa.
La casa nostra es molt gran, hi ha 4 ha-
bitacions, una cuina gran i un saló. El
barri es tranquil amb poc trànsit i
els veïns son molt agradables, la casa
està situada en un carrer llarg i molt
ample, poc Aparcar sense cap problema i
sempre hi ha espai. A la cantonada sempre
hi ha un parc per als xiquets, més a l'un
hi ha ^{una} gran fonsa única, però ara
hi ha arbres, al costat de aquesta fonsa
hi ha una terrassa i com que tinc tres
fills petits!
Ara volem decorar el pati, el volem

hamaques
pau i ficas mes hamaques per al
estiu, A com hi ha un ^{gessera} aspect
artificial així que el flocat.
pues ~~hamaques~~ cosina,
per les partones.

La more quant m'indica a l'ist-
formos.

Ja' este esperant.

meu Abrogador,

Paola J. J. J.

SVITLANA HAYEVSKA

Estimada mare,

T'escrie d'Espanya, perquè t'inc novel·tats.
Vaig comprar un pis nou.

Es molt gran i hi ha molta llum.

Està situat en un barri molt tranquil,
i molt a prop del col·legi del meu
fill. Hi ha un supermercat a prop,
hi havien molt mes, però els van tancar.

Ahí, hi va haver la fira, en el meu
carrer, però no ^{hi} vaig anar. Però, que
demà hi haurà una altra.

A darrere de la casa meua hi ha
un estadi.

Quan vindràs a veure'm?

Una abraçada.

La teua filla Svetlana.

MOLT BÉ

Hola Ester!

T'escric esta carta des de la meua hamaca que
esta adherida entre dues oliveres.

Des de aquest lloc puc veure meua casa, un tros
del meu olivar i les muntanyes de "Els Ports" que
quan estimo molt.

Ara hi ha un dia tranquil. Ahir hi va haver el
soroll de les motoserres, es el temps de asllemanar
les oliveres. ^{de forma}

Ara no hi ha tanta gest que viue al camp permanent,
pero, jo crec, fa molts anys hi havia activitat de
famílies que feien les marjes i cultivaven la terra.

Demà entre 6.00 i 12.00, si no bufa, hi haurà fumades
per tot arreu perquè cremarem les branques. ^{lloc de}

Jo tinc sort ~~q~~ que puc viure i treballar a una natu-
ralesa tan bonica. Prop ^{de} casa meua hi ha tranquil·litat,
mes lluny es la ciutat ^{de} Tortosa, una ciutat antiga i multi-
cultural que m'agrada molt i el riu 'Ebre'.

Es com la Montse Castella, una cantora de aquí, canta
en ^{la} cançó: "És com un miracle"

+ Aquell riu ample i feliç
amb tarongers florits
i més amunt la terra roja i dura
d'oliveres i de vinya ...

Una abraçada,
Annet.

MOLT BÉ

ET FELICITO!

Annet Timmer
Bàsic 3

(i gràcies)